

Vjesnik Вісник

Broj 87, 5/2023. / Номер 87, 5/2023.

ISSN 1847-327X

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

Слава Україні та її відважним Захисникам!

До ніг вклонюся вам, захисники,
Сини відважні славної країни.
За те, що ранок вирвали з п'їтьми,
За те, що вірні нашій Україні.
За те, що йшли, без сумніву, у бій,
Собою закривали рідну землю.
Простий народ Героїв породив,
Ви - наше сонце у цю пору темну.
За Вас до Бога линуць молитви,
За Вас радіє й плаче Україна,
Новини добрі, Господи, пошли...
Нехай діждеться мати свого сина.
Розквітне ще калина навесні,
І лютий закінчиться неодмінно...
Десь довгим клином линуць журавлі...
Полеглі воїни над небом України...
Ми пам'ятати будемо завжди
Ціну єднання і ціну свободи!
І крізь віки нам ген борця нести
В цвітіння нації найкращого народу!

Катерина Мартусь
20 вересня 2023 року

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Видавець: Українська громада Республіки Хорватія
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040
Uredništvo Vjesnika:
Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288
e-mail: vjesnikuz@gmail.com
ISSN 1847-327X
“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: 1000 primjeraka
Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

За видавця: Владо Карешин
Za izdavača: Vlado Karešin
Головний редактор: Оксана Мартинюк
Glavni urednik: Oksana Martinjuk
Редакція:
Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Оксана Стурко, Олеся Беч
Uredništvo:
Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Oksana Sturko, Olesja Beč
Лектор хорватської мови: Нівес Романек
Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek
Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буруш Маргетта
Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš Margeta

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 ODRŽANA 103. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE
- 5 ODRŽAN XII. SVJETSKI KONGRES UKRAJINACA
- 6 EUROPSKA POVELJA
- 6 РОЗМІНУВАННЯ В УКРАЇНІ
- 8 УКРАЇНА ТА ХОРВАТІЯ ДОМОВИЛИСЯ ПРО СПІВПРАЦЮ У СФЕРІ РОЗМІНУВАННЯ
- 8 У ЗАГРЕБІ ВІДБУВСЯ ФОРУМ З ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ
- 9 ХОРВАТІЯ ВИДІЛИТЬ ЩЕ 5 МЛН ЄВРО НА ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ В УКРАЇНІ
- 9 UKRAJINA: OD POČETKA RATA U ZEMLJI NESTALO 30.000 CIVILA
- 10 SIROČAD IZ UKRAJINE NA ODMORU U ZATONU KOD NINA
- 11 LIJETNA ŠKOLA ZA IZUČAVANJE UKRAJINSKOG JEZIKA I KULTURE 2023.
- 13 УКРАЇНЦІ В СПЛІТІ

Djelatnost naših društava

- 14 19. „SUSRETI UKRAJINACA U ŠUMEĆU“
- 15 UKPD „UKRAJINA“ IZ SLAVONSKOG BRODA NA MANIFESTACIJI „IŽIMAČA“ U BERAVACIMA
- 16 У СЛАВОНСЬКОМУ БРОДІ ВІДБУВСЯ XXII УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ
- 17 XXII. UKRAJINSKA SMOTRA DJEČJEG STVARALAŠTVA U SLAVONSKOM BRODU
- 18 VRHUNSKI KULTURNO-UMJETNIČKI PROGRAM PRIKAZAN NA MANIFESTACIJI „NA KRILIMA PJESME“ U OSIJEKU
- 20 U LIPOVLJANIMA ODRŽANA TRADICIONALNA MANIFESTACIJA „VEČER UKRAJINSKE PJESME I PLESA“
- 21 У ОСІЄКУ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ УКРАЇНИ
- 22 USPJEŠNA SURADNJA UKPD „TARAS ŠEVČENKO“ KANIŽA S RAZLIČITIM NACIONALNIM MANJINAMA
- 22 5-ИЙ КНИЖКОВО-ВИДАВНИЧИЙ ЯРМАРОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ВУКОВАРСЬКО-СРІЄМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
- 23 30. JESENSKI MEĐUNARODNI SAJAM
- 24 «УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА. ЖИВА ТРАДИЦІЯ»
- 26 ČLANOVI UKPD “UKRAJINA” SLAVONSKI BROD PONOVO NA OKUPU
- 26 УКРАЇНЦІ НА СЛОВАЦЬКОМУ «ІЛОЦЬКОМУ ЛІТІ»
- 26 ДНІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У ЗАГРЕБІ
- 28 U KANIŽI ODRŽANA XVII. MANIFESTACIJA POSVEĆENA TARASU ŠEVČENKU
- 29 ІВАН ФРАНКО. ВУЛКАН НЕМОЖЛИВОГО
- 29 U KANIŽI UZ MOLITVU OBILJEŽEN DAN BRANITELJA UKRAJINE
- 30 ВШАНУВАННЯ ІВАНА ФРАНКА У ЛІПІКУ
- 31 СМАЧНО ПРО УКРАЇНУ
- 31 NASTUP PLESNE SKUPINE „KARPATA“ U DAROVARSKOM BRESTOVCU

Čuvajmo vjeru i duhovne tradicije

- 32 HODOČASNICI IZ UKRAJINE U POSJETU ŽUPI UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U SLAVONSKOM BRODU
- 32 U BUKOVlju PROSLAVLJEN BLAGDAN POKROVA PRESVETE BOGORODICE
- 33 BLAGDAN UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA GOSPODNJEGA SVEČANO PROSLAVLJEN U SLAVONSKOM BRODU

НАШОГО ЦВІТУ ПО ВСЬОМУ СВІТУ

- 34 НАТХНЕННЯ МАЛЬОВНИЧИХ РУЇН

NA NASLOVNOJ STRANICI: Plesni ansambl „Nadzbručanočka“ iz gradića Husjatyna, Ternopilske oblasti, Ukrajina na manifestaciji 19. „Susreti Ukrajinaca u Šumeću“

ODRŽANA 103. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Vlada Republike Hrvatske na 234. sjednici održanoj 13. srpnja 2023. godine imenovala je novi saziv Savjeta za nacionalne manjine. U prostorijama Vlade Republike Hrvatske Savjet je 14. rujna 2023. godine održao 103. konstituirajuću sjednicu.

Novoimenovani predsjednik Savjeta Tibor Varga konstatirao je kako je većina članova Savjeta iz prethodnog mandata ponovno imenovana. Predstavio je nove članove Savjeta koji nisu imali prethodni mandat: potpredsjednika Savjeta Milana Vukelića, predstavnika srpske nacionalne manjine, Mariju Meleško, predstavnicu ukrajinske nacionalne manjine i Zorana Ferbera predstavnika židovske nacionalne manjine. Sjednici su uz članove Savjeta nazočili i predstavnici Ministarstva pravosuđa i uprave Juro Martinović, državni tajnik, Danijela Gaube, p.o. ravnateljica Uprave za ljudska prava, nacionalne manjine i etiku i Dragana Milunić Pakozdi, načelnica Sektora za nacionalne manjine u Upravi za ljudska prava, nacionalne manjine i etiku.

U raspravi povodom prve točke dnevnog reda „Rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina“ aktivno su sudjelovali i predstavnici ministarstva. Prema službenim informacijama Državnog izbornog povjerenstva na Izborima za članove vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave održanim 7. svibnja 2023. godine izabrano je 339 vijeća i 105 predstavnika. Predsjednik Savjeta ukazao je kako od provedenih izbora nije izvršen upis još 239 vijeća i 37 predstavnika u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, a upis je neophodan za rad Vijeća pošto pravnu osobnost stječu tek upisom u registar. Državni tajnik Juro Martinović referirao se na proceduru upisa i napomenuo kako je učestalo potrebno vijeća i predstavnike tražiti nadopunu zahtjeva što otežava brzinu rješavanja. Ministarstvo će uložiti dodatni angažman radi olakšanja i ubrzanja upisa kako bi se krajem listopada 2023. godine proveli svi zatraženi upisi.

Po pitanju neisplate troškova izborne promidžbe od strane

jedinica samouprave predsjednik Savjeta naglasio je kako temeljem članka 29. Zakona o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina pravo na trošak izborne promidžbe ostvaruju 153 udruge. Udruge predlagatelji ostvaruju to pravo ako na izborima dobiju najmanje jednog člana vijeća ili predstavnika. Predstavnici Ministarstva verificirat će jesu li općine, gradovi i županije izvršile zakonsku obvezu isplate troškova izborne promidžbe udrugama predlagateljima o čemu će uz druga postavljena pitanja pisano izvijestiti Savjet.

Novom Odlukom Grada Zagreba iz 2021. godine Grad je ukinuo mogućnost da vijeća sama diferenciraju iznose isplata nagrada među pojedinim članovima. Za razliku od Odluke iz 2006. godine kojom je bio utvrđen iznos od 50% mjesečne naknade koju ostvaruje zastupnik u gradskoj skupštini po članu vijeća, novom je Odlukom utvrđen iznos od 30%. U praksi se javlja problem nemogućnosti vijeća da samostalno odredi iznos mjesečne nagrade predsjedniku, zamjeniku i članovima u čiji rad ima apsolutni uvid. Članovi vijeća svoje dužnosti obavljaju u pravilu na dragovoljnoj osnovi. Predsjednik Savjeta smatra nužnim izmijeniti Pravilnik o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina na način da se jasno regulira institut mjesečne nagrade vijećnicima. Budući da vijeće samo odlučuje o predstavljanju i zastupanju vijeća, Savjet smatra da upravo vijeće treba imati mogućnost diferenciranja isplaćenog iznosa pošto raspolaže informacijama o zaduženjima pojedinih članova, kao i evidencijama o sudjelovanju na sjednicama. Predstavnici ministarstva obvezali su se pristupiti izradi novog pravilnika.

Članovi Savjeta su nakon provedene rasprave temeljem Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa, usvojili odluku kojom se predsjednik Savjeta ovlašćuje da samostalno donosi odluke o isplatama do 6.636,00 EUR u okviru odluke o rasporedu sredstava koju Savjet donosi na godišnjoj razini. Zaključno

je Savjet donio odluke povodom 9 zamolbi odnosno zahtjeva od strane 6 udruga i ustanova nacionalnih manjina za preraspodjelu sredstava u okviru doznačenih sredstava temeljem

Odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023. godini.

Savjet za nacionalne manjine RH

ODRŽAN XII. SVJETSKI KONGRES UKRAJINACA

Kongres održan putem Zoom platforme, sudjelovalo više od 300 sudionika iz 30 zemalja

U subotu, 22. listopada 2023. godine, održan je putem Zoom platforme, XII. Svjetski kongres Ukrajinaca na kojemu je sudjelovalo više od 300 sudionika iz 30 zemalja diljem svijeta. Prvobitna ideja je bila da se kongres održi od 19. - 23. listopada 2023. u Lvivu ali je ipak, radi sigurnosti sudionika održan putem Zoom platforme.

Svjetski kongres Ukrajinaca je osnovan 1967. godine i predstavlja globalni glas za ukrajinski narod u cijelom svijetu te kao međunarodna, nevladina organizacija zastupa interese više od 20 milijuna Ukrajinaca u dijaspori te ujedinjuje ukrajinske zajednice i organizacije u više od 60 zemalja. Također, SKU je priznat 2003. od strane Gospodarskog i socijalnog vijeća Ujedinjenih naroda kao nevladina organizacija s posebnim konzultativnim statusom a od 2018. ima participativni status međunarodne nevladine organizacije pri Vijeću Europe. Sjedište SKU je u Torontu u Kanadi s reprezentativnim uredima u Kyjivu, Bruxellesu i New Yorku.

Na samom početku prisutne su pozdravili Njegovo Blažentvo, Svjatoslav Ševčuk, poglavar Ukrajinske grkokatoličke crkve, premijer Ukrajine Denys Shmyhal, ministar vanjskih poslova Ukrajine Dmytro Kuleba, general-pukovnik, načelnik Glavne uprave za obavještajne poslove Ministarstva obrane Kyrylo Budanov, vršitelj dužnosti ministra kulture i informacijske politike Ukrajine Rostyslav Karandeev i drugi koji su zahvalili Svjetskom kongresu Ukrajinaca na požrtvornom radu u pomoći Ukrajini i širenju istine o agresiji Rusije te poželjeli svim sudionicima kongresa uspješan rad. Na XII. kongresu su izabrane komisije, doneseni su protokoli, izabrano je radno predsjedništvo a dosadašnji predsjednik SKU Pavlo Grod podnio je izvješće o radu za period 2018. - 2023. godine koji je jednoglasno prihvaćen. Također je podneseno i financijsko izvješće, prihvaćene su izmjene Statuta a donesena je i odluka o članarini članica Svjetskog kongresa Ukrajinaca.

Dodjela najvišeg odličja Svjetskog kongresa Ukrajinaca - Medalje svetog Volodimira

Jedna od veoma značajnih odluka koja je donesena, a značajna je za Ukrajince u Hrvatskoj je dodjela najvišeg odličja Svjetskog kongresa Ukrajinaca - Medalje svetog Volodimira predsjedniku Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, dugogodišnjem predsjedniku Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina” iz Slavonskog Broda i zamjeniku predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u Brodsko-posavskoj županiji, Vladi Karešinu kojega je predložila Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske.

Treba napomenuti da Svjetski kongres Ukrajinaca ovom medaljom nagrađuje osobe koje su dale poseban doprinos razvoju ukrajinskog života u dijaspori i razvoju Ukrajine, a u skladu s postavljenim ciljevima i zadacima. Medalja, koja se temeljila na srebrnjaku iz vremena Volodimira Velikog, utemeljena je 1988., a prva dodjela održana je 1989. Medalja je okruglog oblika s likom trozuba na prednjoj strani i natpisom oko njega „Svjetski kongres Ukrajinaca” i „Ukrajinski svjetski kongres”. Na poledini je slika sv. Volodimira Velikog s natpisom "Knez Kyjivske države sv. Volodimir Veliki". Medalja je izrađena od srebra, s prstenastom pozlatom. Budući da je kongres održan putem Zoom platforme, uručivanje nagrade će biti upriličeno naknadno.

Nakon toga su počeli izbori novog rukovodstva Svjetskog kongresa Ukrajinaca, predsjednika, Izvršnog odbora, Vijeća direktora, Kontrolne komisije i vanjske računovodstvene organizacije. Za predsjednika je ponovo izabran Pavlo Grod koji je nakon položene prisega održao veoma nadahnut i sadržajan nastupni govor u kojem je obuhvatio sve aspekte djelovanja Svjetskog kongresa Ukrajinaca posebno naglašavajući potporu Ukrajinaca diljem svijeta svojoj domovini/pradomovini do konačne pobjede nad ruskim agresorom i pomoć oko obnove ratom razorene Ukrajine. Posebno je

spomenuo raseljene osobe iz Ukrajine poručivši im da se uključe u rad ukrajinskih udruga i organizacija u zemljama u kojima se privremeno nalaze i da uče jezik domaćina do svog povratka u domovinu.

XII. Svjetski kongres Ukrajinaca je završen zajedničkim pjevanjem himne Ukrajine i uzvicima Slava Ukrajini - Herojam Slava!

Nikola Zastrižni

Vlado Karešin, predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

EUROPSKA POVELJA

U Osijeku održan sastanak sa stručnim odborom za praćenje primjene Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima Vijeća Europe

Predstavnici Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske 18.10.2023. godine u Osijeku održali su sastanak sa članovima Stručnog odbora koji prati primjenu Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima Vijeća Europe.

Na sastanku su razgovarali o zaštiti i promicanju ukrajinskog jezika u Hrvatskoj. Rasprava je obuhvatila uporabu ukrajinskog jezika u područjima kao što su obrazovanje (predškolski odgoj, osnovnoškolsko obrazovanje, srednjoškolsko i visoko obrazovanje), mediji, kultura, uprava i javne službe, sudovi, gospodarski i društveni život - u skladu s ratificiranim obvezama.

U razgovoru su obuhvatili i provedbu odredaba Povelje koje se odnose na ukrajinski jezik, a posebno provedbom preporuka Odbora stručnjaka i Odbora ministara sadržanih u šestom izvješću o evaluaciji Odbora stručnjaka iz 2019. godine, preporuke Odbora ministara iz 2020. godine te ocjenu preporuke za hitnu akciju iz 2022. godine.

Marija S. S.

РОЗМІНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Загребська Міжнародна донорська конференція з розмінування заклала основи міжнародної коаліції з розмінування в Україні

З ініціативи Посольства України в Республіці Хорватія у Загребі 11-12 жовтня 2023 року відбулася перша Міжнародна донорська конференція з питань гуманітарного розмінування в Україні, яка зібрала представників з 43 держав світу.

Делегацію України очолила Перша віцепрем'єр-міністерка – Міністерка економіки України Ю. Свириденко.

У політичній частині Конференції взяли участь Прем'єр-міністр Хорватії А. Пленкович, Віцепрем'єр-міністр – Міністр внутрішніх справ Хорватії Д. Божинович, Європейський комісар з питань довкілля, океанів та рибальства В. Сінкевічус, керівники міністерств та відомств, до компетенції яких належить питання розмінування країн ЄС (крім Угорщини), США, Канади, Японії, Пд. Кореї, Туреччини, Азербайджану. На Конференції за допомогою відеозв'язку виступили Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль та Міністр внутрішніх справ України І. Клименко. Перша віцепрем'єр-міністерка – Міністерка економіки України Ю. Свириденко представила учасникам Конференції Стратегію розмінування в Україні.

Учасники Конференції оголосили фінансовий внесок своїх держав у розмінування в Україні, а також обго-

ворили плани з фінансової, технічної та гуманітарної підтримки в гуманітарному розмінуванні в Україні.

Під час другого дня Конференції, в якій взяло участь більше 165 експертів, обговорено практичну сторону гуманітарного розмінування, механізми залучення іноземних компаній та фахівців до гуманітарного розмінування в Україні, основні складові стратегії розмінування в Україні, роль та вклад урядів країн-партнерів, міжнародних та неурядових організацій, а також приватного сектора.

Перша Міжнародна донорська конференція з гуманітарного розмінування в Україні у Загребі виправидала очікування і заклала основи міжнародної коаліції з розмінування.

Хорватські розмінувальні машини розмінують території в Україні

Хорватські розмінувальні машини підтверджують свою ефективність у розмінуванні територій в Україні. З менеджментом хорватської компанії DOK-ING оцінили хід виробництва розмінувальних машин для України.

Посольство України в Республіці Хорватія

УКРАЇНА ТА ХОРВАТІЯ ДОМОВИЛИСЯ ПРО СПІВПРАЦЮ У СФЕРІ РОЗМІНУВАННЯ

Міжурядову угоду про співпрацю у сфері розмінування підписали у вівторок у Загребі перший віцепрем'єр – міністр економіки України Юлія Свириденко та віцепрем'єр – міністр внутрішніх справ Хорватії Давор Божинович у присутності прем'єра Хорватії Андрея Пленковича, повідомляє Мінекономіки України.

“Україна дуже вдячна хорватському народові та уряду Хорватії за політичну, військову, фінансову та гуманітарну підтримку, яку отримує наша держава та українці від початку широкомасштабного вторгнення... І сьогодні Україні потрібен досвід Хорватії у сфері розмінування та реконструкції і відбудови”, – зазначила Свириденко під час розмови з Пленковичем.

Вона також подякувала Хорватії за програми з оздоровлення українських захисників та дітей українських бійців.

Виступаючи під час підписання угоди про співпрацю у сфері розмінування, Свириденко зазначила, що

машини для розмінування хорватського виробництва вже працюють на українських полях, а влітку українські та хорватські виробники домовилися про локалізацію виробництва таких машин в Україні.

“Сьогодні ми посилюємо взаємодію. Міжурядова угода про співробітництво у сфері розмінування започатковує новий етап співробітництва урядів, експертів, фахівців у сфері розмінування, виробників обох країн”, – сказав перший віцепрем'єр.

Угода передбачає співробітництво, зокрема, за такими напрямками: заходи нетехнічного і технічного обстеження, розмінування, очищення територій; навчання населення ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами, надання допомоги постраждалим від мін; розробка нормативно-правової бази та стандартних процедур у сфері протимінної діяльності.

Крім того, в його рамках передбачаються тренінги для фахівців, обмін досвідом серед експертів, викладачів з підготовки фахівців з розмінування, передача експертних знань і найкращих практик; обмін знаннями з виробництва засобів захисту, обладнання для пошуку мін і розмінування, у сфері підготовки та сертифікації мінно-пошукових собак.

Під час зустрічі в Загребі сторони обговорили також питання посилення співпраці між країнами в економічній сфері та питаннях відновлення.

UKRAINE

Open for business, 11.10.2023.

У ЗАГРЕБІ ВІДБУВСЯ ФОРУМ З ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

У рамках візиту Першої віцепрем'єр-міністерки – Міністерки економіки України Ю. Свириденко до Республіки Хорватія 10-11 жовтня 2023 року у Загребі за ініціативи Посольства відбувся бізнес-форум з відбудови України.

У ході бізнес-форуму з відбудови України, в якому

взяли участь представники 65 найбільших будівельних, енергетичних та ІТ компаній, було представлено стратегію, основні пріоритети та засади відбудови України, обговорено конкретні пропозиції хорватських компаній щодо їх участі у відбудові України.

Посольство України в Республіці Хорватія

ХОРВАТІЯ ВИДІЛИТЬ ЩЕ 5 МЛН ЄВРО НА ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Прем'єр-міністр Хорватії Андрей Пленкович

Уряд Хорватії на засіданні 12 жовтня виділить ще 5 млн євро на гуманітарне розмінування в Україні на додаток до такої самої суми, виділеної раніше, повідомив прем'єр-міністр Хорватії Андрей Пленкович.

"Ми також, як і Україна, були жертвами агресії, наслідки якої відчуються десятиліттями. В Україні будуть дуже великі витрати на розмінування, це буде великий відсоток усіх витрат на відновлення", - сказав прем'єр Хорватії, відкриваючи в Загребі Міжнародну донорську конференцію високого рівня з гуманітарного розмінування в Україні. Пленкович додав, що напередодні Україна та Хорватія підписали угоду про співпрацю в гуманітарному розмінуванні, що допоможе

структуровано підійти до питання й реалізації програми розмінування, зокрема використовуватимуть хорватські машини для розмінування в рамках проекту Всесвітньої продовольчої програми ООН.

"Хочу почути політичні заходи та оголошення про майбутню фінансову й експертну допомогу в розмінуванні України", - звернувся прем'єр Хорватії до учасників конференції. Говорячи про складність проблеми, він зазначив, що Хорватія планує завершити розмінування своєї території 2026 року, хоча війна завершилася 1995 року.

"Щоб ви розуміли цей довгостроковий шлях розмінування. 94 сапери були поранені й понад 40 загинуло", - додав Пленкович. Він зазначив, що нині загальна увага прикута до Ізраїлю, проте Україна, як і раніше, залишається об'єктом агресії, що триває вже майже 600 днів, і потребує продовження масштабної допомоги. "Як країна, що пройшла війну й агресію, хочемо допомогти в різних нішах: розмінування та фіксація воєнних злочинів, що ми також робили", - зазначив прем'єр Хорватії. За його словами, у розмінуванні України потрібна підтримка фінансова, оперативна, технічна й експертна. "Треба вже зараз працювати над стратегією розмінування", - наголосив Пленкович.

Интерфакс-Україна, 11.10.2023.

UKRAJINA: OD POČETKA RATA U ZEMLJI NESTALO 30.000 CIVILA

Svjatoslav Ševčuk, poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve

Поглавар Української греко-католицької Церкви київсько-галлицький великий надбискуп Свјатослав Шевчук, позиваючи се на податке Міжнародної комісії за несталі особи, изјавио је како је тјеком рата у Украјини нестало најманје 30.000 цивилних, објавила је агенција SIR.

"Міжнародна комісія за несталі особи (eng. Interna-

tional Commission on Missing Persons – ICMP), kojom predsjedava Catherine Bambenger, prijavila je nestanak 30.000 civila u Ukrajini tijekom rata. Te brojke su zaista impresivne i, k tome, moramo uzeti u obzir da se one odnose samo na nestale civile za koje znamo." O tome izvještava Njegovo Blaženstvo Svjatoslav Ševčuk, poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve, u tjednoj poruci objavljenoj i na talijanskom jeziku u 88. tjednu rata u Ukrajini. "Ovaj tjedan, koji se bliži kraju, još jednom će ostati zapamćen u povijesti Ukrajine i svijeta kao jedan od najkrvavijih tjedana u ljudskoj povijesti", piše veliki nadbiskup Kijeva. "Uslijed ruskih bombardiranja gradovi Herson i Berislav su u plamenu. U Dnjepru i Zaporožju traje potraga za preživjelim. Naš Krivi Rih bio je na udaru raketnog oružja i bespilotnih letjelica, ali najteži se sukob vojnih formacija vodi oko naše Avdijevke. Također želimo izraziti svoju zahvalnost raznim međunarodnim institucijama koje dokumentiraju ruske zločine počinjene u Ukrajini", kaže Ševčuk.

KIJEV (IKA), 26.10.2023.

SIROČAD IZ UKRAJINE NA ODMORU U ZATONU KOD NINA

I ove godine zahvaljujući izvrsnoj suradnji Caritasa Križevačke eparhije, te Sirotišta sv. Nikole iz Lavova i Hrvatskog Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije, organiziran je dječji kamp za siročad iz "Kuće milosrđa svetog Nikole" a u sklopu Centra za skrb o nezbrinjutoj djeci u Lavovu u župnoj kući župe Rođenja bezgrješne Djevice Marije u Zatonu kod Nina koja se nalazi u samom centru mjesta. Duhovno rekreativni odmor dvadeset šestero djece siročadi, njihovih starijatelja (roditelja-udomitelja), volonterki, autora ovog članka Nikole Zastrižnog i svećenika o. Ostapa Nicha (Остап Нич) trajao je od 29. kolovoza do 5. rujna 2023. godine zahvaljujući mnogim dobrotvorima, udrugama i župama (grkokatoličkim i rimokatoličkim) koji su pomogli da se ovaj humani projekt realizira. Posebno, u tom kontekstu, treba istaknuti grkokatoličku župu Uzvišenja Svetog Križa iz Slavonskog Broda na čelu sa župnikom, o. Aleksandrom Hmiljem koji se maksimalno angažirao i koordinirao cijeli proces u Slavo-

niji da bi se ovaj veoma zahtjevan projekt uspješno realizirao. Ovaj odmor je bila izuzetna prigoda da djeca i svi ostali koji su bili u njihovoj pratnji barem nakratko zaborave strahote rata, barbarsku agresiju i pokušaj okupacije njihove domovine Ukrajine od strane ruske soldateske.

Odlazak i povratak u Ukrajinu bili su organizirani udobnim turističkim autobusom Patrijaršijskog hodočašničkog centra ukrajinske Grkokatoličke Crkve iz Lavova (Патріарший Паломницький Центр УГКЦ). Smještaj je bio u višekrevetnim sobama gdje je bilo dosta mjesta za sve. Djeca su se mogla bezbrižno igrati u prostranom dvorištu u župnoj kući. Prehrana je bila odlična, količinski dostatna, svježja i raznolika.

Pošto je ovaj boravak i odmor na Jadranskom moru bio i duhovni, imao je i svoj planirani raspored. Ujutro, nakon ustajanja bio je doručak, potom kupanje, ručak, poslije ručka odmor pa ponovno odlazak na kupanje, povratak na večeru,

liturgija, radionice i slobodno vrijeme za šetnju i druženje do odlaska na spavanje. Djeca su u slobodno vrijeme pored igranja, crtala i modelirala, tako da su napravili respektabilnu zbirku crteža s raznim motivima, ali najviše prevladavaju teme rata što je dokaz da najmlađi, kao i odrasli, duboko proživljavaju rat u Ukrajini.

Svetu liturgiju je svakodnevno poslije večere služio o. Ostap Nich u mjesnoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije. U nekoliko navrata na liturgiji je sudjelovao i o. Roman Prokopets, voditelj Centra za skrb o nezbrinjutoj djeci, voditelj Kuće milosrđa sv. Nikole, rektor crkve Majke Božje Brze Pomoći u Lavovu.

Pored sunčanja i kupanja u lijepom Jadranskom moru kojim su svi iz Ukrajine bili oduševljeni i kako su rekli, Jadransko more je ljepše, bistrije i toplije od nekih drugih mora a sam krajolik i plaže su neusporedivo ljepše. Mnogi od njih su bili također oduševljeni i florom i faunom Jadranskog mora, a neki su po prvi put vidjeli ježince, rakove i razne puževe.

Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Nikola Zastrižni koji je s njima boravio na odmoru, organizirao je turistički posjet gradovima Zadar i Nin kojim su sudionici posebno bili oduševljeni. U Zadru su posjetili Morske orgulje, umjetnički glazbeni objekt i eksperimentalni glazbeni instrument koji divne zvukove i melodije stvara snagom ljuđanja morskih valova i Pozdrav suncu, koja simbolizira ljudsku komunikaciju s prirodom. Ovaj uzbudljivi spomenik sastoji se od 300 višeslojnih staklenih solarnih ploča, koje tijekom dana apsorbiraju sunčevu ener-

giju, a nakon zalaska sunca stvaraju spektakularnu svjetlosnu predstavu uz more. U Ninu su posjetili Solanu Nin koja svake godine za svoje posjetitelje u ljetnim mjesecima priča 1500 godina staru priču o soli, obilaskom polja soli sa stručnim vodičima na Danima otvorenih vrata i na Festivalu soli. U Solani Nin, sol proizvodi sunce, more i vjetar.

Na kraju treba zahvaliti za ovu humanu gestu svim osobama koje su neposredno ili posredno sudjelovale u uspješnoj realizaciji duhovno-rekreativnog i domoljubnog odmora djece-siročadi iz Lavova i njihovih pratitelja. Ljetovanje su priložima potpomogli Hrvatski Caritas kao i župe Slavenskog Broda, dok je Caritas Križevačke eparhije zajedno s Udrugom "Dobro dobrim - DoDo" iz Velike Gorice pribavio sve što je djeci bilo potrebno za ljetovanje kao i školske torbe s priborom za početak nove školske godine. U utorak, 5. rujna, djeca i volonteri sudjelovali su na "Posca radionici" u Križevcima što im je omogućio dobrovoljni prilog firme „Eurotrade d.o.o.“ iz Stupnika. Poslije radionice djeca su se susrela sa djecom štitenicima Dječjeg paviljona "Sv. Marko Križevčanin" kojega vodi Križevačka eparhija te su svi zajedno sudjelovali na liturgiji zahvale koju je u katedrali Presvete Trojice služio križevački vladika Milan Stipić. Među djecom iz sirotišta Sv. Nikole u Lavovu ima i ratne siročadi iz Lavova i Harkiva.

Nadamo se da će se rat brzo završiti i da će im ovaj duhovno-rekreativni i patriotski odmor i boravak u Republici Hrvatskoj ostati u lijepom i trajnom sjećanju.

Nikola Zastrižni

LJETNA ŠKOLA ZA IZUČAVANJE UKRAJINSKOG JEZIKA I KULTURE 2023.

Ukrajinska zajednica RH pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske te uz participaciju roditelja provela je projekt Ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu – I. i II. skupina za 117 djece.

Nastava ljetne škole održana je u Rogoznici, u prostorijama lokalne osnovne škole, uz optimalne uvjete za obrazovanje djece, zainteresirane za učenje svog materinskog jezika.

Djeca mlađe školske dobi učila su i aktivno se odmarala u Ljetnoj školi od 6. do 14. srpnja, a starija – od 14. do 22. srpnja 2023. godine. Nastavni plan i program Ljetne škole obuhvaćao

je sljedeće predmete: Ukrajinski jezik i književnost, Ukrajinsko narodoznanstvo i kultura, Povijest i zemljopis Ukrajine, Ukrajinski narodni i moderni ples, Glazbenu kulturu, kao i razne kreativne radionice.

U samu srž nastavnog programa uvodi se koncept moralnih vrijednosti kojima je protkan svaki predmet. Struktura nastave tako se temelji na povezivanju i prožimanju ideja, povijesnih mijena i etnografske tradicije. Književna djela, cjelokupni opus ili pak djelovanje pojedinih povijesnih ličnosti koja šalju određenu poruku polaznicima škole uče ih ne samo da razmišljaju na razini povijesne ili zemljopisne činjenice ili zasebnog ulomka, uratka ili pjesme, nego na razini ideja koje čine srž nacionalnog identiteta i oplemenjuju život pripadnika svake nacionalne manjine, nadilazeći granice jednog identiteta.

Nastava se održavala prema rasporedu, učenici su sudjelovali u interesnim skupinama. Nakon ručka i odmora pod nadzorom voditelja, učenici su imali priliku uživati u ljepotama Jadranskog mora, sudjelovati u sportovima na vodi te običi arhitektonske znamenitosti Rogoznice.

Dijagram prikazuje strukturu nastave u kojem se koncepti Sloboda, Snaga, Vjera, Ljubav i Hrabrost očituju u djelima ukrajinskih istaknutih ličnosti (filozof Grygorij Skovoroda; znanstvenik i književnik Bogdan Lepkyj; novinarka, prevoditeljica, književnica i volonterka Viktorija Amelina; izdavač i pjesnik Ivan Malkovyč; bard i književnik Sergij Žadan i književnik za djecu s posebnim potrebama Volodymyr Vakulenko), nacionalnom duhu i tradicijama ukrajinske dijaspor.

U Ljetnoj školi održan je Dan stvaralaštva, kviz znanja i edukativno-zabavne igre, natjecanje u društvenim igrama „kozačke zabave“, filmska večer (projekcija dokumentarnog filma „Nasljeđe nacije“ o ukrajinskoj narodnoj nošnji i ukrajinskim vezenim košuljama „vyšyvankama“ iz raznih regija Ukrajine), radionica ukrajinske narodne dekorativne umjetnosti, kreativna sekcija, radionica ukrajinskog tradicionalnog veza. U domoljubnom duhu održane su književno-glazbene večeri „Moja Ukrajina – pjesma slobode“ na

kojima su učenici pokazali svoje glumačke talente. Ove su godine aktivno i s entuzijazmom radili varenyke (piroge), tradicionalno ukrajinsko jelo te prvi put kuhali ukrajinski boršč u okviru gastronomskog upoznavanja ukrajinske kulinarske tradicije.

Svečano su održani programi završnih koncerata na kojima su hrvatski Ukrajinci pokazali svoje znanje jezika i književnosti, učili ukrajinske pjesme i plesove. Završna faza koncerta bila je dodjela svjedodžbi o završenoj Ljetnoj školi i pohvalnica za izvrsne uspjehe.

Provedena evaluacija pozitivno je ocijenila organizaciju, zanimljivost sadržaja, aktivnosti i odnos nastavnika prema polaznicima. Provođenje Ljetnih škola za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine daje pozitivne rezultate. Školanci komuniciraju jedni s drugima, produbljuju svoje znanje, proučavaju ukrajinske pjesme koje im se sviđaju. Tako mladi ne ostaju ravnodušni prema povijesti svoje obitelji, podrijetlu, jeziku, kulturi i tradiciji svojih predaka.

Darija Pavlešen

(dijagram je sačinila Katarina Jovakarić)

УКРАЇНЦІ В СПЛІТІ

Завдяки співпраці Товариства Української культури у Далмації СВІТ з Культурно-мистецьким виставковим об'єднанням на Перистилі "Прокультура", а також разом з Арт-саломом зі Львова "Велес" народжуються дуже цікаві культурні заходи у Спліті, завдя-

чуючи яким у самому центрі туристичного Спліта, де проходять тисячі туристів із різних куточків світу, українські художники представляють своє мистецтво, майорить український прапор, звучить українська музика та поезія.

15 вересня було відкрито виставку "Art Victory" у виставковому центрі на Перистилі, де 8 українських академічних художників зі Львова представили своє бачення сучасності, надихнуті перебуванням в Далмації. Виставка відбулася також за сприяння Посольства України в Хорватії, міської ради міста Спліт та інших інформаційних спонсорів.

З люб'язної згоди мистецького об'єднання на Перистилі "Прокультура", під час тривання виставки аж до 30 вересня, цей простір став маленьким фестивалем української поезії, музики, лекцій, які відбувалися майже кожен вечір.

Завдяки активним учасникам української громади в Спліті, яких об'єднує Товариство СВІТ, до громадян Спліта та до його багаточисленних гостей доноситься українська культура та взагалі інформація про Україну та її незламний народ.

Вікторія Балан

19. „SUSRETI UKRAJINACA U ŠUMEĆU“

U Šumeću je 22. listopada 2023. godine održana tradicionalna manifestacija pod nazivom „Susreti Ukrajinaca u Šumeću“. Manifestacija je okupila ukrajinske udruge koje djeluju na području Hrvatske, a posebni gosti kulturnog događaja bili su članovi plesnog ansambla „Nadzbručanočka“ iz gradića Husjatyn Ternopilske oblasti iz Ukrajine. Plesači zajedno sa svojim voditeljima stigli su u Hrvatsku na poziv predsjednika UKPD „Andrij Pelih“ Darka Karamazana u suradnji s dugogodišnjim suradnikom i menadžerom iz poznatog ukrajinskog grada Lavova Ihorom Kovaljom. Organizatori manifestacije su Ukrajinska zajednica RH i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Andrij Pelih“ iz Šumeća. Kulturni događaj je održan uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH i Općine Bebrina.

Manifestacija je počela himnom Republike Hrvatske i državnim himnom Ukrajine, nakon čega je predsjednik UKPD „Andrij Pelih“ Darko Karamazan pozdravio sudionike i goste te otvorio manifestaciju. Karamazan je naglasio da mu je posebno drago što su u Šumeće stigli plesači iz Ukrajine upravo iz onog područja iz kojih su domaći Ukrajinci došli u Šumeće prije 130 godina. U svojim prijašnjim istraživanjima o precima, g. Karamazan je došao do zaključka kako je većina Ukrajinaca na područje Šumeća i okolnih sela stigla upravo iz Ternopilske oblasti. Darko Karamazan je pozvao na pozornicu predsjednika Ukrajinske zajednice RH Vladu Karešina koji je zahvalio svim sudionicima, voditeljima sekcija i predsjednicima ukrajinskih udruga na uloženoj trudi i velikom doprinosu u očuvanju, razvoju i promicanju ukrajinske kulture izvan Ukrajine.

Članovi pjevačke i plesne skupine UKPD „Andrij Pelih“ predstavili su svoj rad na očuvanju nacionalnog identiteta kroz recitacije, pjesmu i ples. Treba naglasiti da najmlađi članovi ukrajinske udruge u Šumeću pohađaju nastavu Ukrajinskog jezika i kulture po Modelu C u školi. Prekrasnim koreografijama, koje su uvježbali pod vodstvom Ivice Kševija, publiku su oduševili plesači UKPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda.

Poseban aplauz su dobili mladi Ukrajinci iz Husatyna koji su svakom izvedenom točkom oduševili punu dvoranu gledatelja svih uzrasta. Veliku pažnju privukli su kostimi u kojima su nastupali gosti iz Ukrajine. Osim ukrajinske narodne nošnje, plesači i pjevači bili su obučeni u elemente vojne uniforme čime su prenijeli zastrašujuću situaciju u Ukrajini, borbu ukrajinskog naroda protiv ruske agresije te prikazali strahote rata koje se najviše odražavaju na djeci, njihovom razmišljanju i odrastanju u nesnosnim uvjetima.

Na manifestaciji su izvođači svakim nastupom prikazali nesaumljivost i hrabrost ukrajinskog naroda, neizmjernu ljubav prema svojoj domovini. Svaka izvedena točka Ukrajinaca koji žive u Hrvatskoj i onih koji su stigli na manifestaciju iz Ukrajine prožeta je domoljubnim duhom.

Nakon kulturne manifestacije u Šumeću Ukrajinci su se družili u Slavonskom Brodu i Osijeku gdje su također prikazali vrhunski kulturno-umjetnički program.

Oksana Martinjuk

UKPD „UKRAJINA“ IZ SLAVONSKOG BRODA NA MANIFESTACIJI „IŽIMAČA“ U BERAVACIMA

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda odazvali su se pozivu KUD-a „Ivan Goran Kovačić“ iz Beravaca te rado sudjelovali na njihovoj već nadaleko poznatoj kulturnoj manifestaciji pod nazivom „Ižimača“.

Svi sudionici obučeni u narodne nošnje zajedno su išli u povorci kroz selo te povremeno plesali plesne točke iz svojih narodnih plesova. Tako su i Ukrajinci iz Slavonskog Broda izveli nekoliko plesnih točaka iz ukrajinskih narodnih plesova. Za izvedbu su bili nagrađeni pljeskom stanovnika Beravaca i njihovih gostiju.

Ižimača ili ižimanje jabuka je starinski slavonski običaj mljevenja (ižimanja) jabuka u posebnoj napravi ižimači – drvenom valovu s kamenim točkom kojega vuku konji. Tako samljevene jabuke prenose se u drvene preše u kojima se potom cijede te se odmah dobiva svježi sok od jabuka.

Svi sudionici otplesali veliko slavonsko kolo uz napjeve bećaraca.

U programu su uz domaćine nastupali KUD „Zlatno klasje“ Oprisavci, KUD „Sarvaš“ iz Sarvaša, HKUD „Bijela“ Brčko (BiH), KUD „Ivan Tišov“ Viškovci, KUD „Beletinec“ Beletinec, KUD „Josip Šošić“ Tenja, KUD „Ivan Filipović“ Velika Kopanica, MPS „Biđani“ Bicko Selo.

Dječja plesna sekcija UKPD „Ukrajina“ otplesala je svoj poznati ples „Perlyna Ukrajina“, a plesna sekcija mladeži otplesala je „Pozdravni ples s Hopakom“ u koreografiji voditelja i koreografa Ivice Kševija. Plesači su za izvedbu ukrajinskih narodnih plesova dobili gromoglasan aplauz te samim nastupom dobili još nekolikom poziva za gostovanje u drugim mjestima.

U okviru programa manifestacije jedan par UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod sudjelovao je u izboru natjecanja za najljepšu djevojku i najljepšeg mladića u narodnoj nošnji.

Ivica Kševi

У СЛАВОНСЬКОМУ БРОДІ ВІДБУВСЯ XXII УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

У суботу, 21 жовтня 2023 року, у містечку Буковлє, біля Славонського Брода, відбувся традиційний міжнародний XXII український фестиваль дитячої творчості, організований Українським культурно-просвітницьким товариством «Україна» Славонський Брод, за сприяння Української громади Республіки Хорватія та під егідою Ради з питань національних меншин РХ, Бродсько-посавської області та міста Славонський Брод.

У повній залі глядачів свої привабливі, цікаві та добре відрепетировані виступи представили товариства з Республіки Хорватія: Українське культурно-просвітницьке товариство «Іван Франко» з Вуковара, Українське культурно-просвітницьке товариство «Леся Українка» з Осієка, Українське культурно-просвітницьке товариство «Андрій Пелих» із Шумеча, Культурно-просвітницьке товариство українців «Карпати» з Липовлян, Українська громада міста Загреба, Українське культурно-просвітницьке товариство «Україна» із Славонського Брода, Культурно-мистецьке товариство Іван Ѓоран Ковачіч» із Бераваца, Культурно-мистецьке товариство «Маріян

Ланосовіч» із Орубіци. А також гості: Культурно-мистецьке товариство «Тарас Шевченко» із Прнявора (Боснія і Герцеговина) та хореографічний колектив «Надзбручаночка» з міста Гусятин Тернопільської області (Україна) під керівництвом Олеси Мазур. Разом з танцюристами виступила солістка Вікторія Мазур, яка навчається в Тернопільському музичному коледжі імені Соломії Крушельницької.

Перед початком культурно-мистецької програми учасників і гостей привітав Владо Карешин, голова Української громади Республіки Хорватія і голова УКПТ «Україна» Славонський Брод, а також організатор фестивалю української дитячої творчості. До присутніх звернулася і членкиня Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія Марія Мелешко, яка наголосила на тому, що українці, які проживають за кордоном, не повинні бути байдужими до подій в Україні і всіма силами допомагати українським захисникам вибороти незалежність і територіальну єдність України.

Програму вела секретарка Української громади РХ Марія Семенюк Сімеунович.

Глядачі отримали насолоду від виставки дитячих малюнків, відпрацьованих хореографій, мелодійних пісень, краси і розмаїття національних костюмів та дитячої грайливості, а тому нагороджували їх тривалими оплесками.

XXII український фестиваль дитячої творчості у Славонському Броді показав, наскільки важливо заохочувати дітей, розвивати їхні таланти й інтереси, надавати їм можливість для самовираження і розвитку.

Після завершення культурно-мистецької програми та спільної вечери, грайливі та співучі учасники і всі присутні на цьому фестивалі продовжували веселитися, спілкуватися та заводили незабутні знайомства.

Микола Застрижний

XXII. UKRAJINSKA SMOTRA DJEČJEG STVARALAŠTVA U SLAVONSKOM BRODU

U subotu, 21. listopada 2023. godine, u Svečanoj dvorani Bukovlje, nedaleko Slavonskog Broda i ove godine je održana tradicionalna, međunarodna, XXII. ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva koju je organiziralo Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda, uz pomoć Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske a pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Brodsko-posavske županije i Grada Slavonskog Broda. Pred prepunom dvoranom gledatelja, svojim atraktivnim, zanimljivim i dobro uvježbanim točkama brodskoj publici su se predstavile ukrajinske udruge iz Republike Hrvatske: Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ iz Vukovara, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Andrij Pelić iz Šumeća, Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani, Ukrajinska zajednica Grada Zagreba i domaćini, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ Slavonski Brod te prijatelji, Kulturno-umjetničko društvo „Ivan Goran Kovačić“ iz Beravaca, Kulturno-umjetnička udruga „Marijan Lanosović“ iz Orubice, Kulturno-umjetničko društvo „Taras Ševčenko“ iz Prnjavora (BiH) i Koreografski kolektiv „Nadzbruchanochka“ iz Ukrajine (Хореографічний колектив "Надзбручаночка" Husiatyn (Гусятин) Гусятинський Центр Культури і Дозвілля) i soli-

stica, Viktorija Mazur koja se školuje u Glazbenom koledžu „Solomiya Krushelnyska“ u Ternopilju (Тернопільський музичний коледж імені Соломії Крушельницької) a pod vodstvom direktorice Olesje Mazur (Олеся Мазур).

Na početku programa sve sudionike je pozdravio Vlado Karešić, predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, predsjednik UKPD „Ukrajina“ ujedno i organizator ukrajinske smotre dječjeg stvaralaštva, potom novoimenovana članica za ukrajinsku nacionalnu manjinu u Savjetu za nacionalne manjine Marija Meleško. Program je vodila Marija Semenjuk Simeunović, tajnica Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

Publika je uživala u izložbi dječjih crteža, odlično uvježbanim koreografijama, ljepoti i šarolikosti narodnih nošnji i razigranosti djece i zato ih je nagrađivala čestim i dugotrajnim aplauzima.

XXII. ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva u Slavonskom Brodu je pokazala koliko je važno poticati talente i interese djece te im pružiti priliku za izražavanje i samorazvoj.

Nakon završetka programa i zajedničke večere razigrani i raspjevani članovi društava i svi nazočni na ovoj dobro organiziranoj smotri su se nastavili zabavljati, družiti i sklapati nezaboravna prijateljstva i simpatije.

Nikola Zastrižni

VRHUNSKI KULTURNO-UMJETNIČKI PROGRAM PRIKAZAN NA MANIFESTACIJI „NA KRILIMA PJESME“ U OSIJEKU

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i Ukrajin-
sko kulturno-prosvjetno društvo „Lesja Ukrajinka“
iz Osijeka, uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne
manjine Republike Hrvatske, organizirali su tradicionalnu
manifestaciju amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva
„Na krilima pjesme“. Budući da je Lesja Ukrajinka pokrovi-
teljica ukrajinskog društva iz Osijeka, ova manifestacija je
dobila naziv po njezinoj prvoj zbirci poezije. Manifestacija
je održana u Osijeku 22. listopada 2023. u dva dijela: izložba
rukotvorina i svečani koncert amaterskog kulturno-umjet-
ničkog stvaralaštva.

Izložba rukotvorina

Na samom početku manifestacije „Na krilima pjesme“
svi sudionici okupili su se u dvorani Kulturno-prosvjetnog
centra Mađara u Osijeku te je započeo njezin prvi dio – otva-
ranje izložbe sekcije rukotvorina „Gerda“ UKPD „Lesja
Ukrajinka“ Osijek. Pod stručnim vodstvom prof. Tatjane
Lasek Žagar članovi sekcije rukotvorina „Gerda“ složili
su izložbu preplavlenu prekrasnim eksponatima koje su
vješto izradili članovi sekcije, a ponajviše obitelj Žagar. Na
izložbi su prezentirani poznati petrykivski rozpys, prekrasni
i jedinstveni vezeni ručnici, lutke motanke, glineni vrčevi,
glinene figurice, drveni tanjuri, pletene košare, portret Tarasa
Ševčenka na drvenoj dasci, Kobzareve knjige i drugo – sve
ono čime se Ukrajinci ponose.

Ova izložba je pokazala kako trebamo čuvati svoju tradiciju,
bogatu i izvornu kulturu, slavujev jezik, ne samo kroz pjesme
i ples, već i kroz ručni rad koji je neizostavni dio kulturne
baštine svakoga naroda.

Svečani koncert amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva "Na krilima pjesme"

Drugi dio manifestacije „Na krilima pjesme“ bio je koncert
amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva koji se tako-

đer održao u dvorani Kulturno-prosvjetnog centra Mađara
u Osijeku.

Na početku koncerta himnu Republike Hrvatske i državnu
himnu Ukrajine otpjevali su članovi Ukrajinske zajednice
Grada Zagreba. Pjevačka skupina Ukrajinske zajednice
Grada Zagreba tijekom programa oduševila je prisutne izved-
bom ukrajinskih pjesama među kojima je bila i legendarna
„Oporuka“ Tarasa Ševčenka. Svi su u dvorani ustali i na taj
način odali počast velikanu i ocu ukrajinske nacije, patriotu
Ukrajine Tarasu Ševčenku.

Predsjednica Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva
„Lesja Ukrajinka“ Osijek Oksana Martinjuk obratila se prisut-
nima i zahvalila svim partnerima na dugogodišnjoj suradnji,
srdačno je zahvalila roditeljima koji podržavaju svoju djecu i
šalju ih čuvati ukrajinsku kulturu u okrilju ukrajinske udruge
u Osijeku.

Sudionici manifestacije bili su Ukrajinsko kulturno-pro-
svjetno društvo „Andrij Pelih“ iz Šumeća, učenici Osnovne
škole „Antun Matija Reljković“ Bebrina koji izučavaju Ukra-
jinski jezik i kulturu po Modelu C, Ukrajinska zajednica
Grada Zagreba te domaćini, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno
društvo „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka. Posebni gosti manife-
stacije bili su ansambl „Nadzbručanočka“ iz grada Husjatyn
(Ternopiljska oblast, Ukrajina).

Poučeni riječima velikog ukrajinskog pjesnika Vasylja
Symonenka, mi volimo i slavimo Ukrajinu čak i u „nevrij-
eme“. Stoga su sudionici manifestacije prisutnima predstavili
ukrajinske narodne i autorske domoljubne pjesme od kojih
su neke jako dirnule publiku. Uz pjesme, sudionici su pred-

stavili i ljepotu ukrajinskih narodnih i scenskih plesova koji su svojom vještinom oduševili publiku.

Dječji ansambl iz Ukrajine oduševio je publiku nastupima. Kroz pjesmu i ples gosti su prikazali teške trenutke kroz koje sada prolazi Ukrajina, ali prikazali su i hrabrost ukrajinskog naroda te čvrstu vjeru u pobjedu.

Svoj veliki trud i rad prikazali su i članovi ukrajinskih udruga iz Osijeka i Šumeća. Prekrasnim pjesmama, plesovima i glazbom sudionici su pokazali svoju ljubav prema nacionalnoj kulturi, svom podrijetlu te izrazili ljubav prema Ukrajini.

Svečani koncert završio je nastupom ansambla „Nadzbručanočka“ iz Ukrajine kojim su u jedinstvenim i prekrasnim kostimima te koreografijom još jednom pokazali kako je Ukrajina jaka i kako će pobijediti u ovome ratu. Nakon ove doista emotivne točke, predsjednica UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek uručila je svim sudionicima zahvalnice za sudjelovanje na manifestaciji posvećenoj jednoj od najistaknutijih spisateljica ukrajinskog naroda – Lesji Ukrajinki.

Davor Lagudza

U LIPOVLJANIMA ODRŽANA TRADICIONALNA MANIFESTACIJA „VEČER UKRAJINSKE PJESME I PLESA“

Manifestacija pod nazivom „Večer ukrajinske pjesme i plesa“ u organizaciji Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani održava se svake godine u prvu subotu mjeseca listopada, pa je tako održana i ove godine dana 7. listopada. Na manifestaciji sudjeluje nekoliko ukrajinskih udruga iz RH i inozemstva, a kao gosti, nastupa i jedno hrvatsko kulturno društvo. Ove godine, osim nastupa domaćina, svojim izlaskom na pozornicu publiku su obradovali Udruženje Ukrajinaca „Verhovyna“ iz Gradiške – BiH, Društvo za njegovanje ukrajinske kulture „Kolomyjka“ iz Sremske Mitrovice i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda. Kao gosti sudjelovali su članovi KUD-a Hruševac Kupljenski iz općine Zaprešić.

Nakon pjevanja himni RH i Ukrajine u izvođenju pjevačke skupine domaćina, sve prisutne je pozdravio predsjednik „Karpata“ Ivan Semenjuk, te zamolio sve da minutom šutnje odaju počast poginulim Ukrajinacima u agresiji na njihovu državu. Svoje pozdrave gostima i domaćinu sa željama za uspješan rad i u budućnosti, uputili su potom predsjednik Ukrajinske zajednice RH Vlado Karešin, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat i saborski zastupnik Veljko Kajtazi.

Pjevačka skupina domaćina je nakon upućenih pozdrava nastavila s programom pjevajući tri ukrajinske pjesme, a nakon njih je odmah nastupila i plesna skupina domaćina koja je izvela dva dinamična ukrajinska narodna plesa.

Kao gosti na manifestaciji, nastupio je KUD Hruševac Kupljenski iz Zaprešića. Predstavili su se koreografijom uz pratnju žive glazbe. U nastavku programa nastupilo je Društvo za njegovanje ukrajinske kulture „Kolomyjka“ iz Sremske Mitrovice, a predstavili su se ukrajinskim pjesmama.

Nakon njih, predstavila se svojim nastupom muška pjevačka grupa Udruženja Ukrajinaca „Verhovyna“ iz Gradiške – BiH. Ova grupa ima dugogodišnju tradiciju u izvođenju ukrajinskih narodnih pjesama, a djeluje u suradnji s drugim ukrajinskim udrugama te stoga i nastupa u različitim sastavima. Otpjevali su domoljubne ukrajinske pjesme.

Za kraj programa, nastupili su članovi UKPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda koji su otpjevali dvije ukrajinske pjesme i otplesali dva ukrajinska narodna plesa.

Nakon završetka planiranog programa, svim izvođačima manifestacije podijeljene su zahvalnice za nastup s prigodnim poklonima, a kao dodatak programa, u nastavku nastupili su

mladi iz Slavanskog Broda i Lipovljana, polaznici ovogodišnje Ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu, te u svom zajedničkom nastupu otpjevali nekoliko ukrajinskih pjesama uz pratnju na harmonici Anamarije Nerad iz Lipovljana koje

su naučili na ljetnoj školi ove godine. Otplesali su i zajednički ples „Povzunc“ koji se kompletno izvodi u čučnjevima. Njihov nastup u produžetku manifestacije, posebno je obradovao prisutne gledatelje.

Ivan Semenjuk

У ОСІЄКУ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ УКРАЇНИ

Україна кожного дня вшановує пам'ять загиблих Героїв. У тяжкій боротьбі наша Батьківщина, на жаль, втрачає найкращих захисників і захисниць, найкращих синів і дочок. Українці в цілому світі вшановують пам'ять полеглих Героїв і моляться, щоб якнайшвидше здобути жадану Перемогу.

День захисників і захисниць України стало важливим державним святом. Це свято було започатковане у 2014 році. Раніше його відзначали 14 жовтня, а цього року свято перенесли на 1 жовтня через реформу церковного календаря.

Члени Українського культурно-просвітнього товариства імені Лесі Українки м. Осієк вважають це свято важливим і актуальним у часи тяжкої боротьби за незалежність держави з лютим загарбником. Тож 7 жовтня 2023 року дорослі організували і провели з наймолодшими членами товариства творчий гурток присвячений

Дню захисників і захисниць України. На самому початку голова УКПТ ім. Лесі Українки м. Осієк Оксана Мартинюк розповіла наймолодшим членам історію про День захисників і захисниць України, з якої діти навчилися багато нового та пояснила велике значення цього свята в часи, коли українські захисники виборюють свободу своєї Батьківщини ціною власного життя.

Творчий гурток проводила керівниця секції рукоділля "Гердан" УКПТ ім. Лесі Українки м. Осієк проф. Тетяна Ласик-Жагар, яка дітям показала різні методи малювання та розмальовування і як результат цього гуртка запланована виставка у приміщенні, яким тимчасово користується УКПТ ім. Лесі Українки м. Осієк.

Під час творчої роботи діти навчилися шанувати мужність і відвагу українських бійців, цінувати сотні відданих життів за Батьківщину, вільний світ, демократію, свободу, волю і незалежність.

Давор Лагудза

USPJEŠNA SURADNJA UKPD „TARAS ŠEVČENKO“ KANIŽA S RAZLIČITIM NACIONALNIM MANJINAMA

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Taras Ševčenko“ iz Kaniže uspješno surađuje s drugim nacionalnim manjinama koje djeluju u Republici Hrvatskoj.

Tijekom godine članovi Udruge nastupaju na različitim manifestacijama diljem Hrvatske u organizaciji nacionalnih manjina na kojima promoviraju ukrajinsku kulturu, ali i vrlo rado upoznaju druge kulture.

Tako su se 16. rujna 2023. godine članovi ukrajinske udruge iz Kaniže odazvali pozivu češke udruge te sudjelovali na kulturnoj manifestaciji u Končanici, mjestu gdje prevladava češko stanovništvo. U ovom mjestu predstavnici češke nacionalne manjine vrlo aktivno njeguju svoju kulturu, a djeca i u školi izučavaju svoj materinski jezik. Na ovoj manifestaciji Ukrajinci su bili posebni gosti ali su se i predstavili lijepim nastupom. Plesači su oduševili publiku ukrajinskim narodnim plesom i prekrasnom narodnom nošnjom.

Nekoliko dana kasnije, 23. rujna, na poziv srpskog društva SKD „Prosvjeta“ iz Garešnice članovi UKPD „Taras Ševčenko“ nastupaju na kulturnoj manifestaciji u Garešnici. S ovom udrugom Ukrajinci iz Kaniže njeguju dugogodišnju suradnju. Članovi „Prosvjete“ iz Garešnice također su nekoliko puta bili gosti na kulturnim događanjima u Kaniži.

Članovi UKPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže i dalje će razvijati i unaprjeđivati suradnju s različitim nacionalnim manjinama jer bogatstvo čovječanstva je u raznolikosti.

Mirjana Has

5-ИЙ КНИЖКОВО-ВИДАВНИЧИЙ ЯРМАРОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ВУКОВАРСЬКО-СРІЄМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У Вуковарі, з нагоди Місяця хорватської книги, 21 жовтня 2023 року, в організації Союзу русинів Республіки Хорватія і Ради з питань русинської національної меншини Вуковарсько-сріємської області, а за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин РХ відбувся 5-ий книжково-видавничий ярмарок національних меншин Вуковарсько-сріємської області.

Національні меншини Вуковарського краю творять, пишучи своїми рідними мовами. Їхні видання є великим культурно-мистецьким надбанням, як для Вуковара і його околиці, так і для Хорватії в цілому.

На цьогорічному ювілейному книжково-видавничому форумі свої видання представили босняки, німці, русини, серби, словаки, угорці та українці, які активно й органі-

зовано працюють через Ради та представників національних меншин у Вуковарсько-сріємській області.

Видавництво української національної меншини Вуковарсько-сріємської області представив заступник голови Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка Вуковар Давор Лагудза. Давор презентував присутнім часопис «Вісник української громади в Хорватії» та розповів про важливість періодики для національних меншин. Представлено і книги у видавництві УКІПТ ім. Івана Франка м. Вуковар та Української громади РХ, а саме: «Українці вуковарського краю» (у авторстві Антона Гралюка) «Рослини – символи України» та «Колядують і

щедрують діти» (у авторстві Тетяни Кочневої), методичні матеріали для літніх шкіл української мови та культури в РХ «Принцеса воїнів українського народу» та «З Україною в серці завжди» (у співавторстві Тетяни Кочневої і Давора Лагудзи). Окрему увагу Давор Лагудза звернув на нову книгу Тетяни Кочневої і Оксани Мартинюк «Вивчаємо мову, зберігаємо традиції», яку детально презентував на полотні через проектор. Таким чином Давор звернув увагу присутніх на важливості створення матеріалу для наймолодших, щоб і вони з легкістю могли через книгу вивчати свою мову і культуру.

Давор Лагудза

30. JESENSKI MEĐUNARODNI SAJAM

Ukrajinsku kulturu predstavili članovi UKPD „Ivan Franko“ Vukovar

Na poziv Grada Bjelovara, a u suradnji sa Socijalnom zadrugom „Pružimo ruke“ iz Bjelovara, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ Vukovar sudjevalo je na Jesenskom međunarodnom bjelovarskom sajmu. Ove godine jubilarni 30. jesenski međunarodni bjelovarski sajam održan je od 8. do 10. rujna, a zemlja partner bila je Ukrajina.

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ Vukovar predstavilo je Ukrajinu na posebnom štandu na kojemu su uzvanici i posjetitelji mogli upoznati ukrajinsku

kulturu kroz izložbu ukrajinskog veza, ukrajinske kuhinje, ručnih radova svojih članica i članova te knjige u nakladništvu Udruge.

Na ovom poznatom sajmu ukrajinski štand su pripremili i predstavili: predstavica ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije Tetyana Kochnyeva, dopredsjednik UKPD „Ivan Franko“ Vukovar Davor Lagudza, tajnica UKPD „Ivan Franko“ Vukovar Marija Semenjuk Simeunović te umjetnica iz Ukrajine Tetyana Zadyraka.

Ukrajinski štand posjetili su izaslanica predsjednika Vlade RH ministrica poljoprivrede Marija Vučković, župan Bjelovarsko-bilogorske županije Marko Marušić, gradonačelnik Grada Bjelovara Dario Hrebak, direktor Sajma Zlatko Salaj te savjetnik veleposlanika Ukrajine u RH Andrii Lupak.

Neizmjerno zadovoljstvo posjetitelja bilo je slušati ukrajinske narodne pjesme koje su izveli članovi UKPD „Ivan Franko“ Vukovar u znak dobrodošlice ministrici Vučković.

Na završetku prvog sajamskog dana predstavnici UKPD „Ivan Franko“ Vukovar i predstavnici Socijalne zadruge „Pružimo ruke“ uspješno su dogovorili buduću suradnju i počinju se pripremati za proljetni bjelovarski sajam.

Davor Lagudza

«УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА. ЖИВА ТРАДИЦІЯ»

Цю експозицію для Етнографічного музею в Загребі збирали всією місцевою громадою. Зі своїх шаф діаспоряни дістали речі, які є справжнім скарбом – старовинні вишиванки, рушники, серветки, декоративні наволочки та ін. Тимчасово переміщені особи зі своїх валіз – неймовірно прекрасні сучасні вишиті сорочки. На виставці також були представлені сучасні репліки старовинних прикрас, а також окремі давні експонати – коралі...

Культурний захід відкрили виконанням гімнів Хорватії та України члени Музичної секції Української громади міста Загреба Сніжана Коверга (соло), Ольга Лесів (фортепіано) і Еміл Бобрек (скрипка), а завершили АннаДел, фольклорист, етнолог і керівник фольклорного ансамблю, яка виконала українську народну пісню «Ой у саду, саду», та ансамбль «Тори» з піснею «Ой зійді-мося, роде».

До присутніх звернулася директор Етнографічного музею пані Звездана Антош, зазначивши, що виставка реалізована на продовження чудової співпраці УГМЗ з Музеєм в попередні роки, а відкрив виставку представник Посольства України в Хорватії Борис Ясинський. Професійна вишивальниця з фаховою освітою, справжній Митець вишивки Оксана Журавель розповіла присутнім про важливість української вишивки як елемента національної спадщини, про відчуття, які дарує магічний процес вишивання, про багатство технік вишивки в Україні, про сучасні рухи створення сорочок для захисників та сорочок до Перемоги!

Подивив мистецтвознавців викликала кількість запропонованих експонатів (при тому, що з технічних причин далеко не всі експонати були запропоновані увазі Музею), а їх відбір став викликом не тільки для працівників музею, а й для членів секції.

Найстаріші експонати в збірці датовані 2 половиною XIX сторіччя. Завдяки фаховим рекомендаціям і висновкам професійної вишивальниці Оксани Журавель та її колег з України, після ретельного вивчення і дискусій з якого регіону походить та чи інша річ, члени Україн-

ської громади міста Загреба та інші власники експонатів змогли більше дізнатися про історію своїх скарбів.

Серед сучасних вишиванок є і такі, що були виготовлені кілька місяців тому... Ось, наприклад, рукава модерної вишиванки розшиті нерівними кольоровими клаптиками – то не просто візерунки. Це обриси планів українських міст, які сильно постраждали внаслідок дій російської армії у 2022-2023 роках... На рукавах - Буча, Ірпінь, Маріуполь, Харків, Херсон, Чорнобаївка, Волноваха, острів Зміїний.

Виставка "Українська вишивка. Жива традиція", яка пройшла в Етнографічному музеї з 28 вересня по 15 жовтня 2023 року, готувалася довго. Підготовчим етапом до неї була експозиція в Українському домі в Загребі в рамках маніфестації «Рапсодія українських кольорів». Її відкриття стало можливим завдяки підтримці Ради національних меншин Республіки Хорватія, оскільки практично всі потрібні матеріали було забезпечено в травні 2023 р., а також підтримці представників українських національних меншин в місті Загреб і в Загребській жупанії, за сприяння дружньої команди Етнографічного музею Загреба.

Одяг вільних людей

Основа цієї унікальної експозиції - вишиті сорочки, які в Україні називають «генетичним кодом» українців і «одягом вільних людей».

До початку XX століття вишиванки були виключно частиною святкового традиційного вбрання, але згодом знайшли своє місце і в повсякденні. З моменту проголошення незалежності України у 1991 році вишиванки стали патріотичним символом, їх вдягають аби підкреслити національну ідентичність.

Споконвіку вишиванки мають сильну символіку, яка здебільшого стосується захисту від злих сил. Їх найпоширеніші символи - сонце (у вигляді восьмикутної зірки), вода (хвилясті лінії) і дерево життя, яке виступає як символ поваги до природи і предків.

Вишиванки треба вміти «читати». Наприклад, вишитий виноград – це ознака щасливого сімейного життя, троянди символізують любов і милосердя, а соняхи – життя, енергію та щастя. Подружжя, які бажали народити дитину, носили одяг із зображенням ромба з крапкою посередині – символом родючості. У XX столітті на вишиванках з'явилася квітка маку, що символізує смуток і смерть... В сумних випадках українці часто вдягали чорні сорочки. Але чорний колір також є і символом родючої землі, мудрості та знань, тому в деяких регіонах України існував звичай передачі чорної сорочки від батька сину – як символ досвіду та знань...

Сорочку могли вишивати від двох тижнів до майже року – в залежності від складності роботи. Окрім популярного хрестика, в Україні відомо близько сотні різних технік вишивання. Вишивають по-різному, в тому числі і скляним бісером, тому такі сорочки можуть важити до п'яти кілограмів.

Сьогодні вишиванки є частиною сучасної індустрії моди. Фрагменти української вишивки використовують багато відомих дизайнерів і будинків моди.

«Ми бажали презентувати хорватській аудиторії не тільки багату українську традицію вишивки, але і показати що старовинне ремесло, незважаючи на численні трансформації крою, матеріалів і т.д., – жива традиція, яка постійно розвивається – зазначала в інтерв'ю мас-медіа Марія Мелешко, голова Української громади міста Загребя.

Дитячі вишиванки

Ніжні почуття викликають дитячі вишиванки для немовлят, представлені на виставці. Українці, до речі, мають давню приказку «в сорочці народитися», що означає «бути щасливим у житті»...

Оскільки вишита сорочка завжди вважалася оберегом, в українській традиції існує традиція виготовлення льолі – вишиванок для немовлят. Приготування такої першої дитячої сорочки було священним процесом, тому це робили подалі від сторонніх очей у повний місяць, аби вишиванка дарувала дитині щастя.

У багатьох регіонах України льолі шили з рукава материнської сорочки для дівчаток і з рукава батьківської сорочки – для хлопчиків. Особливо це практикувалося в районах лівобережжя Дніпра, де сорочки мали дуже широкі рукави...

Мами вишивали на дитячих сорочках молитви, які оберігали дітей. Маленькі вишиванки передавалися з покоління в покоління – від діда до онука, від бабусі до онуки – як естафета роду...

За ініціативи Української громади міста Загребя у 2023 році в столиці Хорватії вперше відбулася акція, під час якої батькам дітей української меншини та батькам вигнанців з України, чиї діти народилися в Загребі в 2022 і 2023 роках, дарували вишиванки...

Сорочка для захисника

Біля військових вишиванок мимоволі завмирає подих... Вишивані сорочки не є частиною офіційної форми Збройних Сил України, але їх використовують як парадний та повсякденний одяг. Військові вишиванки популярні серед захисників, волонтерів, державних службовців...

Їх виготовляють з комфортних натуральних матеріалів за стандартним кроєм – вільним прямим, з більш глибоким вирізом спереду для зручності одягання, з низьким коміром.

Вишивка, найчастіше геометрична, прикрашає манжети рукавів, комірі і область грудей, як і на традиційних сорочках. Крім чоловічих виготовляються і жіночі моделі, адже наразі в Україні понад 40 тисяч жінок, які захищають Батьківщину в ЗСУ (крім цивільних службовців в армії).

В Україні є благодійні проекти, пов'язані з військовими вишиванками: серед них з 2015 року – акція «Подаруй вишиванку захиснику» (волонтери збирають власноруч виготовлені вишиванки або кошти на придбання готових сорочок, які виконують роль оберегів), «Сорочка для захисника» (волонтери-вишивальниці з усієї України підтримують бійців, виготовляючи для них вишиванки і надсилаючи їм листи підтримки).

Українські берегині

Важливою частиною виставки стали роботи унікального фотопроєкту «Миру тобі, Україно» від ETHNO FASHION by POTLOVA. Автор проєкту – український дизайнер, стиліст і продюсер Катерина Потлова. Метою цього проєкту, що стартував у березні 2015 року, є прославлення сучасної української жінки як берегині, носія старовинної народної пам'яті та мудрості, що передається з покоління в покоління.

Жінки на фотографіях Катерини Потлової випромінюють жіночність, ніжність і лагідність, водночас відображаючи внутрішню силу духу і свободу. У фотосесіях, зокрема, взяли участь зірки українського шоу-бізнесу, культури та мистецтва, політики і спорту, а сам проєкт вийшов за межі України і тепер складає понад 7000 фотографій.

Сьогодні, коли Україна переживає війну, такі жіночі портрети набувають особливого значення. Вони пропагують силу і красу української жінки, українську культуру і традиції.

Вперше в Хорватії фотопроєкт був представлений на заході «Сила краси» за організації Товариства української культури Далмації «Цвіт» в березні 2023 року.

Куратори виставки: Анастасія Петрович, Желька Петрович Осмак (Етнографічний музей).

Технічне виконання та експонати: Юрій Голодович, Маруся Юриста, Софія Стадник-Соколовська, Анна Лотиш-Делібаш, Оксана Журавель (бренд «Журавель Етно»), Марина Журавель, Леся Петровська, Олена Кривошей, Олена Казутова, родини Шагадін, Бачинський, Гралюк, Стадник, Масловська, Нідогон, Надж, Гринишин, Камалов, Роговський, Левченко, Мелешко.

Підготувала Ксенія Мелешко

ČLANOVI UKPD "UKRAJINA" SLAVONSKI BROD PONOVRNO NA OKUPU

Nakon ljetne stanke i početka akademske godine članovi i vodstvo Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukraina" iz Slavonskog Broda okupili su se u Radničkom domu i zajedno s voditeljima sekcija započeli s probama prema ustaljenom rasporedu. Folklorna sekcija svoje probe održava dva puta tjedno dok su probe mješovitog pjevačkog zbora jednom tjedno a likovna i recitatorska sekcija po dogovoru samih članova. Svi su zadovoljni i sretni što su ponovno

zajedno. Počeli su sa probama i trude se da ponovno dostignu razinu kvalitete izvedbi koja krasi ovo Društvo, koje, kao što je poznato, uspješno djeluje od 1979. godine, dakle punih 44 godina i jedno je od najstarijih, najkvalitetnijih ali i najbrojnijih društava u Republici Hrvatskoj. Od početka ove sezone folklorashi i pjevači su nastupili u Kaniži 2. rujna 2023. godine u okviru manifestacije posvećene Tarasu Ševčenku. Mladi su se predstavili plesom „Vezilje“ a koreografiju „Perlyna Ukrajinie“ su otplesali najmlađi članovi.

Svoje umijeće članovi folklornih sekcija su također pokazali u Radničkom domu 26. rujna svojim gostima, skupini hodočasnika iz Ukrajine, iz istoimene župe Uzvišenja Svetog Križa iz grada Brody (Броди) na zajedničkom koncertu na kojemu su se predstavili i članovi Glazbenog društva "Brody", dječjom skupinom bandurista "Rodzynka", vokalnom skupinom "Megabajti ljubavi", zborom crkve Ukrajinskog centralnog društva „Brody“ o. Mihajla Osadca i domaćini, članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukraina" iz Slavonskog Broda.

Ukrajinske koreografije za nastupe je na probama uvježbao voditelj i koreograf Ivica Kševi pod budnim okom neumornog predsjednika Vlade Karešina.

Nikola Zastrižni

УКРАЇНЦІ НА СЛОВАЦЬКОМУ «ІЛОЦЬКОМУ ЛІТІ»

Як успішно співпрацюють національні меншини Вуковарсько-сріємської жупанії показує довголітня співпраця вуковарських українців та ілоцьких словаків.

На запрошення Матиці словацької та Словацького культурно-просвітнього товариства імені Людовіта Штура м. Ілок 27 серпня 2023 року члени Українського культурно-просвітнього товариства імені Івана Франка м. Вуковар виступили на 43 маніфестації «Ілоцьке літо».

Українське культурно-просвітнє товариство імені Івана Франка м. Вуковар представив український народний хор під керівництвом Марка Пепчака, виконавши віночок українських народних пісень.

Маніфестація проходила в організації Матиці словацької та Словацького культурно-просвітнього товариства імені Людовіта Штура м. Ілок, а за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, Міста Ілока та Уряду з питань словаків у діаспорі.

Давор Лагудза

ДНІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У ЗАГРЕБІ

1 жовтня 2023 року Українська громада міста Загреб виступила на маніфестації «Дні національних меншин міста Загреб». Маніфестація пройшла у парку Зріневац та вкотре зібрала численних гостей, що пробували страви національних кухонь, дізнавалися більше про традиційні костюми та слухали музику національних

меншин, що проживають у місті. На стендах та основній сцені була представлена албанська, боснійська, болгарська, італійська, македонська, польська, ромська, русинська, словацька, словенська, сербська, турецька, угорська, українська, чорногорська, чеська культура, предмети фольклорного мистецтва та видавничі проекти. Орга-

ансамбль УГМЗ Щедрик

нізатором заходів є Координація рад і представників національних меншин міста Загреба під патронатом мера міста Томіслава Томашевича.

Український стенд традиційно здобув високу популярність у відвідувачів. На ньому були представлені найсмачніші страви національної кухні: гречаники і вергуни, налисники і млинці, канапки зі смальцем і з баклажановою ікрою, гарбузова каша і вертута, і звісно ж, справжній український борщ із пампушками. Стенд став місцем зустрічі друзів України, що могли не лише поспілкуватися, а й зробити донат на підтримку нашої країни та отримати невеличкі сувеніри на згадку. До популяризації української культури долучилися й діти, вбрані у вишиванки та національні строї.

Заходи на основній сцені розпочалися виступами офіційних осіб – голови Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія Тібора Варги, заступника мера Загреба Луки Корлаета і голови Координації Арміна Ходжича. «Ця маніфестація представляє багатство, цінність якого не можна виміряти... Наша мета в тому, щоб наші співгромадяни, які не є частиною національних меншин, познайомилися з нашою культурою, і ми бачимо, що до цього є великий інтерес», - сказав пан Ходжич від імені організаторів. Тібор Варга наголосив на тому, що представники національних меншин впродовж історії доклалися своєю працею до розвитку культури, мистецтва, архітектури міста Загреба. А Лука Корлает привітав учасників словами про важливість збереження національної ідентичності і одночасно відчуття себе повноправними громадянами міста.

Український національний костюм був представлений традиційним строєм кінця XIX – початку XX століття з Полтавщини, що належить до приватної колекції членкині української громади Анни Лотиш-Делібаш. Стрій складався з сарафана, шовкового фартуха та крайки. Його доповнила вишиванка початку XX століття з приватної колекції Людмили Волошиної. Моделью стала Катерина Йовакарич. Громада показала також сучасну чоловічу вишиванку, яку представив Дем'ян Рось. Під час їхнього виходу ведуча розповіла гостям про український національний одяг та значення української вишивки, а також запросила відвідати виставку «Українська вишивка. Жива традиція» в Етнографічному музеї Загреба.

У музичній частині програми виступив вокальний ансамбль «Щедрик» Української громади міста Загреба

під керівництвом Олени Коновалової. Артисти виконали марш «Не пора» на слова Івана Франка та Віночок українських народних пісень. А вокально-інструментальний ансамбль УЗГЗ «Синє небо» представив авторську пісню Еміла Бобрека «Моя Україна». Солостка Анна Del потішила глядачів сольним виконанням народної пісні «Іванку» та авторської композиції «Вільна». Українські виконавці отримали гучну підтримку аудиторії та схвальні відгуки гостей заходу.

Попереднього дня, 30 вересня 2023 р., на Зріневці відбувся виступ учнів школи ім. Сільвія Страхіміра Краньчевича в Загребі. В рамках програми Učionice manjinskih jezika na otvorenom представлено рідні мови восьми національних меншин Загреба (української, польської, угорської, чеської, албанської, боснійської, чеської, івриту). Головним організатором виступила Координація рад і представників національних меншин міста Загреба. А українських дітей організувала і продумала цікаву програму вчитель української мови і культури Оксана Пінчук, яка навчає дітей по моделі "С" по суботах в школі ім. Сільвія Страхіміра Краньчевича в Загребі. Це стало можливим завдяки величезному ентузіазму і енергії пані Оксани.

Марія Помазан

діти - Школа по моделі С

Марія Масловська, Ксенія Мелешко, Олена Казутова, Тетяна Калінкіна, Олександр Роговський, Аріана Камалова і Віктор Филіма

Моделі Катерина Йовакарич і Дем'ян Рось з нашими польськими друзями

U KANIŽI ODRŽANA XVII. MANIFESTACIJA POSVEĆENA TARASU ŠEVČENKU

U organizaciji Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Taras Ševčenko“ Kaniža održana je 2. rujna XVII. tradicionalna manifestacija pod nazivom „Tudem se učite i svoga se ne stidite“. Manifestacija je posvećena istaknutom književniku Tarasu Ševčenku čije ime nosi ukrajinska udruga u Kaniži. Svečani program je održan u novom Domu, uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH i Općine Bebrina. U sklopu manifestacije predstavljena je izložba slika članova Udruge i dječjih likovnih radova.

Prije samog početka kulturno-umjetničkog programa, sudionici i gosti položili su vijence za sve poginule branitelje u Domovinskom ratu i za sve poginule u sadašnjem ratu u Ukrajini.

Ispred spomenika u Kaniži služena je panahyda za heroje koji su dali svoj život za slobodu svoje domovine. Panahydu su služili o. Andrij Lučyn iz Kaniže i o. Nikola Stupjak iz Lipovljana. Ispred Općine Bebrina vijenac su položili načelnik i njegov zamjenik, a ispred UKPD „Taras Ševčenko“ mladi članovi.

Na manifestaciji su sudjelovali predstavnici sedam kulturnih društava i učenici OŠ „Antun Matija Reljković“ Bebrina, područne škole iz Kaniže i Šumeća.

Svojim su nastupima program uveličali: KPD Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana, UKPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda, KUD „Šokica“ iz Slobodnice, KUD „Paklenica“ iz Paklenice, KUD „Hruševac Kupljenski“ iz Hruševca Kupljenškog te muslimansko društvo iz BiH KUD „Mladost“ iz Bosanske Otoke.

Nakon kulturno-umjetničkog programa domaćini su organizirali gostima druženje uz ukrajinske i hrvatske pjesme.

Mirjana Has

ІВАН ФРАНКО. ВУЛКАН НЕМОЖЛИВОГО

Марія Петанович-Кульчицька

Новий культурно-просвітницький сезон Української громади міста Загреб (на Томічева, 2) розпочався з лекції пані Марії Петанович-Кульчицької «Іван Франко – архітектор ідеї соборності України. Вулкан неможливого».

Постать, силу, дух і натхнення цього видатного українського письменника, прозаїка, публіциста, філософа, економіста, політика, громадського діяча, мовознавця і етнографа можуть досягнути ті, хто дійсно глибоко цікавився біографією Каменяра.

Шістдесят неповних років життя, сорок років активної творчої роботи, понад ста томів праць, близько ста псевдонімів... Іван Франко володів дев'ятнадцятьма мовами, а власні твори писав п'ятьма...

Життя генія світового масштабу було насичено багатьма драматичними подіями. Іван Франко мав чотири арешти через політичні переконання, тричі невдало балотувався у депутати галицького сейму та австрійського парламенту, подавався на Нобелівську премію з літератури, але помер... Попри титул українського Мойсея чи Каменяра ще за життя, Іван Франко не був до кінця зрозумілий спільнотою, заради якої працював.

Під час змістовної лекції, насиченої багатьма фактами в тому числі і з приватного життя Івана Франка, слухачі дізналися, що автор виступу пані Марія Петанович-Кульчицька - нащадок відомого роду Кульчицьких, з яких походила і мати Івана Франка.

Ксенія Мелешко

Український письменник Іван Франко

U KANIŽI UZ MOLITVU OBILJEŽEN DAN BRANITELJA UKRAJINE

Sada kao nikada Ukrajinci u svijetu, a posebno u Ukrajini razumiju važnost profesije vojnika, branitelja i braniteljica domovine. Važnost ove profesije razumiju i Hrvati koji su cijenom života obranili slobodu svoje domovine, a među kojima su bili i hrvatski državljani, predstavnici ukrajinske nacionalne manjine.

Dan branitelja i braniteljica Ukrajine se obilježava 1. listopada.

U Kaniži za sve branitelje i braniteljice u nedjelju, 1. listopada 2023. služena je misa. Misu je predvodio grkokatolički svećenik Andrij Lučyn. Vjernici su se pomolili za mir u Ukrajini i u cijelome svijetu, za pobjedu Ukrajine. Služena je i panahyda za branitelje i braniteljice koje su dali svoj život, braneći svoju domovinu.

Mirjana Has

ВШАНУВАННЯ ІВАНА ФРАНКА У ЛІПІКУ

Ірина Матієвич

Товариство українсько-хорватської дружби міста Ліпіка організувало 23 вересня 2023 року урочистості з нагоди дня Івана Франка, в яких взяла участь і Українська громада міста Загреба. На заході були присутні численні високі гості: мер Ліпіка Вінко Касана, депутатка Хорватського сабору і мер міста Пакрац Анамарія Блажевич, заступник жупана Пожежсько-Славонського Фердинанд Троха, представники органів місцевої влади та інші офіційні особи.

Із Загреба завітали представники української меншини міста Загреба Віктор Филіма, Андрій Павлешен, голова Української громади міста Загреба Марія Мелешко, голова Культурно-просвітньої секції Української громади міста Загреба, доцентка Кафедри української мови і літератури Загребського університету Дар'я Павлешен, а також ансамблі «Щедрик» і «Синє небо» Української громади міста Загреба.

Зустріч почалася зі спільного покладання квітів до пам'ятника Іванові Франку, встановленого в парку біля ліпичьких терм. Саме тут, на відомому бальнеологічному

курорті, у березні-квітні 1908 року тяжко хворий письменник перебував на оздоровленні. Погруддя видатному українцю було встановлено 10 березня 2011 року, до 155-ї річниці його народження, з ініціативи Посольства України в Республіці Хорватія. Втім, без Товариства в Ліпіку цей проект був би просто неможливим. На час реконструкції парку пам'ятник переміщений у внутрішню його частину.

Після покладання квітів учасники розмістилися в актовій залі, а учасники вокально-інструментального ансамблю «Синє небо» виконали гімни Хорватії й України. Голова Товариства українсько-хорватської дружби Ірина Матієвич у вступному слові подала детальний звіт про діяльність українців у Ліпіку. Організація існує більше 10 років, сприяючи розвитку української культури в Хорватії та активно співпрацюючи з місцевою громадою. З початком російської агресії проти України, ще з 2014 року, члени товариства зайняли проактивну позицію в питанні допомоги Україні, їх волонтерська

Дарія Павлешен

Ансамбль Щедрик Українська громада міста Загреба

робота ще з того часу є постійною, а позиція непохитною. Після повномасштабної агресії проти України товариство прийняло десятки нових українців та всіляко сприяло їхній адаптації, одночасно збираючи допомогу для Батьківщини і продовжуючи розвивати культурну складову.

Зі словами підтримки діяльності громадської організації виступили й гості, відзначаючи значний внесок української організації в суспільне життя міста.

Друга частина заходу була присвячена власне Іванові Франку. З лекцією виступила Дарія Павлешен, голова Культурно-просвітньої секції Української громади міста Загреба, доцентка Кафедри української мови і літератури Загребського університету. Лекторка акцентувала увагу на геніальній поемі Франка «Мойсей», що пророкувала майбутнє українського народу, переосмисливши біблійний сюжет та показавши шлях України до незалежності.

Для сучасних українців слова великого поета звучать по-новому мотиваційно й натхненно, водночас застерігаючи від розбрату й зради національних інтересів.

Вокальний ансамбль «Щедрик» під художнім керівництвом Олени Коновалової представив пісні на слова Івана Франка – патріотичний марш «Не пора» та знаменитий романс «Ой ти, дівчино, з горіха зерня». Крім того, учасники колективу заспівали Віночок українських народних пісень та кілька композицій на біс. Ансамбль «Синє небо» виконав авторську пісню Еміла Бобрека «Моя Україна». А знамениту «Ой у лузі червона калина» співав разом увесь зал, включно з хорватськими друзями України.

На завершення гостин загребчани відвідали з екскурсією липицькі стайні, де вирощують відому парадну породу коней – ліпіцанерів, та відкрили для себе нові драматичні й героїчні сторінки хорватської історії.

Марія Помазан

СМАЧНО ПРО УКРАЇНУ

Феномен української кухні тепер вивчають і читачі популярного хорватського журналу «Dobra hrana». В новому випуску часопису вийшов колоритний матеріал про самотутню українську кухню.

Для зйомок журналу, який в цей раз присвятили етнічним кухням (Аргентини, Ірану, Японії, Перу, Сінгапуру і України) запросили тих, хто знається на тонкощах традиційної кулінарії. Як завжди, смачні українські страви готували разом – зусиллями господинь Етнографічної секції Української громади міста Загреба.

Наталія Гринишин (родом з Івано-Франківська)

зварила галушки, Марія Мелешко (з Києва) – борщ і узвар, Тетяна Калінкіна (з Одеси) приготувала вертути, а Ксенія Мелешко (з Києва) – вареники з сиром.

Кожна господиня розповіла про нюанси приготування українських страв в своєму регіоні і всі дружно, з ностальгією згадали про неповторні смаколики і широкий вибір соковитих і смачнющих плодів природи, які можна купити тільки в Україні.

Таким був наш маленький внесок у справу популяризації української кухні в країні, де ми проживаємо.

Ксенія Мелешко

NASTUP PLESNE SKUPINE „KARPATA“ U DAROVARSKOM BRESTOVCU

„Češka beseda“ iz Daruvarskog Brestovca obilježila je 3. rujna 2023. godine 50 godina postojanja i rada. U sklopu obilježavanja,

vanja, obol su svojim nastupima dali članovi „Češke besede“ iz Daruvarskog Brestovca i Lipovljana, te češko društvo iz Češke Republike, mjesta Ratiškovice.

Kao gosti, nastupila je plesna skupina Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana koja je svojim živahnim ukrajinskim plesom oduševila prepuno gledalište te dobila veliki pljesak.

Domaćini su se predstavili pjevačkom i plesnom skupinom, a Česi iz Ratiškovice muškim pjevačkim zborom i glazbom sa cimbalom uz pratnju drugih instrumenata. „Češka beseda“ iz Lipovljana otplesala je dva plesa.

U nastavku programa, svojim nastupima publiku su oduševile skupine svirača limene glazbe domaćina i iz Ratiškovice, a uslijedila je i podjela zahvalnica članovima Društva povodom obilježavanja 50. godišnjice rada.

Ivan Semenjuk

HODOČASNICI IZ UKRAJINE U POSJETU ŽUPI UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U SLAVONSKOM BRODU

Utorak, 26. rujna 2023. godine grkokatoličku župu Uzvišenja Svetog Križa u Slavonskom Brodu posjetili su hodočasnici iz istoimene župe u ukrajinskom gradu Brody (Броди). Gosti su po dolasku sudjelovali na svetoj liturgiji koju je predvodio slavonski dekan i župnik župe Bezgrešnog začeca Presvete Bogorodice u Lipovljanima o. Nikola Stupjak. Zajedno s njim za oltarom su služili domaći župnik o. Aleksandar Hmilj, župnik župe Rođenja Presvete Bogorodice iz Kaniže o. Andrij Lučin, župnik brodske župe Sv. Leopolda B. Mandića velečasni Robert Farkaš, biritualac, te župnik župe Brody o. Ruslan Zhyhilj. Pjevao je zbor župe Uznesenja Svetoga Križa iz grada Brody. Osobito emotivno obraćanje imao je o. Ruslan koji je zahvalio domaćim vjernicima za sav trud oko njegovanja svog nacionalnog identiteta i vjere, nazivajući ih apostolima po uzoru na apostola i evanđelistu Ivana čiji je blagdan toga dana i slavljen. Domaćin, o. Aleksandar je zahvalio svima a posebno voditeljici Halyni Gavrylyuk na ovom susretu i trudu koji je uložila za ovaj posjet brodskoj

župi i za prekrasan dan proveden u Slavonskom Brodu. Također je rekao da je svima izuzetno drago što su kao domaćini uspjeli na najbolji način ugostiti prijatelje iz Ukrajine i ostvariti nova poznanstva i prijateljstva.

Nakon svete liturgije zajedničko druženje je nastavljeno obilaskom grada i zajedničkim koncertom na kojem su se predstavili članovi Glazbenog društva "Brody" s dječjom skupinom bandurista "Rodzynka", vokalnom skupinom "Megabajti ljubavi", zborom o. Mihajla Osadca i njihovih domaćina, članova Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukrajina" iz Slavonskog Broda. U pjevanju i nastupima su se istaknuli solisti laureati međunarodnih vokalnih natjecanja Eliza Logvynenko, Artem Vavrynychuk i Oleksandr Ossas, a Društvo vodi i pjevanjem dirigira maestra Halyna Gavryluk.

Misija njihova posjeta Hrvatskoj je potaknuti ljude na zajedništvo radi općeg dobra, prikupljanje donacija za ratom pogođenu Ukrajinu te posebno skretanje pozornosti na one koji su najveće žrtve rata u Ukrajini, a to su djeca. Gosti iz mjesta Brody u Ukrajini su boravili u Hrvatskoj od nedjelje 24. do utoraka 26. rujna i to u hrvatskim gradovima Split, Križevci i Slavonski Brod gdje su pjevali na svetim liturgijama i održali prigodne koncerte.

Nikola Zastrižni

U BUKOVLJU PROSLAVLJEN BLAGDAN POKROVA PRESVETE BOGORODICE

U Bukovlju kod Slavonskog Broda, u najstarijoj ukrajinskoj grkokatoličkoj crkvi u Hrvatskoj, podignutoj 1911. godine, svečano je u nedjelju 1. listopada 2023. proslavljen blagdan Pokrova Presvete Bogorodice, kojoj je ta crkva i

posvećena. Blagdansko liturgijsko slavlje predvodio je slavonski dekan i župnik župe Bezgrešnog začeca Presvete Bogorodice u Lipovljanima o. Nikola Stupjak, a propovijedao je župnik župe Rođenja Presvete Bogorodice iz Kaniže o. Andrii Lučin. Zajedno s njima za oltarom su služili domaći župnik o. Aleksandar Hmilj i o. Andrii Savyak, a posluživao je đakon Robert Čabraja.

Svetu liturgiju su pjevanjem obogatile sestre bazilijanke iz Slavonskog Broda i sami vjernici pjevanjem tradicionalnih ukrajinskih crkvenih napjeva.

U svojoj nadahnutoj propovijedi o. Andrii Lučin, između ostalog, vjernike je podsjetio na značenje blagdana Pokrova Presvete Bogorodice, po događaju Marijina ukazanja u hramu u Carigradu u prvoj polovici X. stoljeća: „Djevica Marija

prišla je oltaru, pomolila se za narod, a zatim je skinula svoj ogrtač i držeći ga raširila po svima okupljenima u hramu u znak posebne zaštite roda kršćanskog. No, Marija nam više od svega pokazuje i kako treba ljubiti i praštati, vodi nas pravim putem do svoga Sina, Isusa Krista.“, rekao je uz ostalo o. Luchyn.

Na kraju liturgijskog slavlja mladi župnik Aleksandar Hmilj je zahvalio svećenicima koji su se odazvali i uveličali ovu svetkovinu, a posebno se zahvalio župljanima Bukovlja na ustrajnosti u vjeri i okupljanju te pomaganju u svim aktivnostima koje su vezane za ovu malu ali složnu grkokatoličku župu. Nakon što je prošle godine postavljena nova kupola i novi krov, župnik o. Aleksandar je najavio radove na obnovi sakristije, sanaciju unutarnjih zidova te postavljanje električnih instalacija i uvođenja struje u crkvu.

Za sve nazočne na svetoj liturgiji i goste, vrijedni domaćini su u dvorištu crkve priredili, kao i prethodnih godina, bogati slavonski stol. Ove godine je kao iznenađenje, za sve goste bio pripremljen mladi vol pečen na ražnju.

Nikola Zastrižni

BLAGDAN UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA GOSPODNJEGA SVEČANO PROSLAVLJEN U SLAVONSKOM BRODU

Svetkovina Uzvišenja Svetog Križa, župni god ili kirvaj kako se najčešće kaže u Slavoniji, obilježen je svečano i ove godine u grkokatoličkoj župi u Slavonskom Brodu 17. rujna 2023. godine svečanom liturgijom svetog Ivana Zlatoustog koju je u župnoj crkvi Uzvišenja Svetog Križa predvodio o. Miroslav Krnješin, župnik iz Banja Luke i biskupski vikar za grkokatolike u Bosni i Hercegovini, a propovijedao o. Andrej Prihoda, župnik iz Devetine (Bosna i Hercegovina). Govoreći o štovanju Svetoga Križa, o. Andrej je u svojoj nadahnutoj i poučnoj propovijedi između ostaloga objasnio kako ne štujemo neko drvo ili metal u obliku križa, nego Kristovu žrtvu na križu. Jer, nije križ sam po sebi spasio ljudski rod, nego Isus, raspet na tom križu. Radi toga stavljamo križeve na kupole i tornjeve naših crkvi, nosimo ga na svojim grudima i oko vrata kao simbol spasenja, a ne kao običan ukras ili modni dodatak kojim se predstavljamo ljudima kao tobožnji kršćani. Na to nas opominje i sam Krist, naglasio je o. Andrej, kada kaže: „Pazite da pravednost svoju ne činite pred ljudima da vas oni vide, inače nemate plaće kod Oca svoga na nebesima“.

Za oltarom su suslužili: o. Mihajlo Stahnek, župnik u Kozarcu kod Prijedora, o. Orel Zakaljuk, župnik u Prnjavoru, o. Nikola Stupjak, dekan slavonski i župnik u Lipovljanima, fra Ivan Crnković, vikar, ekonom i svećenik na službi u Franjevačkom samostanu Presvetog Trojstva u Slavonskom Brodu i ravnatelj brodske Klasične gimnazije, te domaći župnik o. Aleksandar Hmilj. Posluživao je đakon Robert Čabraja. Na svetoj

liturgiji bio je nazočan veliki broj vjernika, grkokatolika i rimokatolika te njihovih gostiju. Ove godine, domaćini su po prvi put, zajedno sa svojim svećenikom organizirali i svečani ručak poslije liturgije, pod šatorom u crkvenom dvorištu na koji su pozvali i svoje prijatelje iz filijalnih župa u Bukovlju i Gornjim Andrijevcima jer oni svake godine odlaze u goste na njihov crkveni god. Pored njih, za zajedničkim stolom su bile i raseljene osobe iz Ukrajine koje redovito dolaze na liturgiju a koje su prognane iz svoje, ratom pogođene domovine Ukrajine te su svoje utočište, mirno nebo i ljubav domaćih ljudi pronašli u Slavonskom Brodu. U pastoralnoj dvorani objeđivali su svećenici oba obreda, grkokatoličkog i rimokatoličkog koji su bili ugodno iznenađeni velikim brojem nazočnih vjernika koji nisu mogli niti stati u unutrašnjost crkve. Svetu liturgiju pjevanjem su, na ukrajinskom jeziku, zajedno sa članovima crkvenog zbora predvodile sestre Bazilijanke iz brodske samostana.

Na kraju treba pojasniti da je relikvije pravoga ili Isusovog Križa u četvrtom stoljeću pronašla carica Helena ili Jelena, majka cara Konstantina. Od tada je Sveti Križ jedna od najsvetijih kršćanskih relikvija, te se kao takav častio i u Istočnom Rimskom carstvu. Međutim, nakon nekoliko stoljeća, Sveti je Križ u jednoj bitci pao u ruke tada najvećih neprijatelja Istočnoga Carstva, Perzijanaca. Ova je sveta relikvija ostala u posjedu Perzijanaca sve dok ih nije pobijedio car Heraklije koji je vladao u prvoj polovici sedmoga stoljeća. Kod sklapanja ugovora o miru, prvi carev uvjet Perzijancima bio je povratak svetoga Križa. Nakon što su ga Perzijanci napokon vratili, sam ga je car na svojim ramenima ponio u Jeruzalem. Blagdan Uzvišenja časnoga i životvornoga Križa Gospodnjega se najprije slavio na Istoku, ali se s vremenom proširio i na zapadnu Crkvu. Zanimljivo je napomenuti da je upravo Heraklije onaj car koji je, prema caru Konstantinu Porfirogenetu, dao pozvati Hrvate iz njihove tadašnje prapostojbine kao pomoć u borbi protiv Avara i naseliti ih u današnje naše krajeve.

Nikola Zastrižni

НАТХНЕННЯ МАЛЬОВНИЧИХ РУІН

«Коли прямуєш лісовою стежкою вздовж струмка, поміж густі крони, проходиш крізь сонячні зайчики. Вгору та вгору... З корчів вистрибне сарна. Стане перед тобою, розглядатиме, і поки ти встигнеш поворушитися - зникне в зеленяві... Ти знову, вперто піднімаєшся лісовим серпантинком, вглядаючись, де ж та ціль твоєї мандрівки... птахи верещать... зеленява випорхує з берегів... І ось, погляду відкриваються перші мури, вежі, брама... висять фани... дзеленчать кози та вівці дзвіночками... кокають кури... дзвенить молот об накувальню у кузні за муром... дерев'яні ристування підпирають частину стін... дзвін замкової каплички збирає до молитви... вздовж дороги, під мурами, над ровом, декілька грядок огорожено плотами: - цибулька п'юрками вистрілює, зав'язується капусточка, бурачок гичками червоніє... запах печеного м'яса та хліба з димом шириться околицею...».

Літо цього року видалось напрочуд спекотним. Багато хто з нас залишився в Загребі. Тому так хочеться хоч на вихідні відірватись від міської метушні, десь недалеко зануритись в природу. На щастя, навколо столиці Хорватії є прекрасні місця, де можна насолодитися прохолодою лісу. Пейзажі, немов живі картини з прекрасними зразками архітектури, стіни яких приховують цікаві історії, культуру, мистецтво, та кожний має щось особливе, що відрізняє його від інших. Замки в околицях Загреба - чудова ідея для одноденної подорожі.

Ми запросили до Українського дому в Загребі розповісти про фортифікаційну архітектуру середньовіччя нашого співвітчизника Юрка Голодовича. Каменяр, мандрівник, знавець історії середньовіччя подорожує околицями міст, досліджує «кам'яні сторінки» історії вписані в зелені живі пейзажі. Юрко надихається спілкуванням з природою та залишками рукотворних споруд, майстерно вписаних в пейзажі і нотує досліджені матеріали та свої враження.

Ось що ми дізнались від нього і радо ділимося з вами. Виявляться «в Хорватії декілька сотень!!! покинутих твердинь. Тільки в околицях Загреба, на відстані одноденної велосипедної мандрівки (близько 35 км від центру) відмандровано та побачено чотирнадцять замків. Всі вони різні». Автор доповіді подав інформацію в цікавій та практичній формі.

Юрко поділив фортифікаційну архітектуру на низинну "wasserburg", до яких можна добратись автівкою, велосипедом, пішки та укріплення на неприступних пагорбах, скелях (переважно це невеликі двори, неправильної, багатокутної форми, геометрію котрих диктує верхнє плато скелі) - відвідання яких потребує фізичної витримки та буде нагороджено дивовижним краєвидом.

«Частина фортець, це сьогодні урбаністичні центри, як скажімо "Gradac" чи "Kaptol" розташовані в самому ядрі хорватської столиці. Такі ж відновлювані, "міські" це "Lukavac" на півдні, за рікою Савою, чи "Konjščina" на

півночі, чи "Kerestinac" або палац-замок Ердоді у Ястребарському на захід від центру Загреба. Всі вони долинні водяні укріплення з подвійними ровами, чотирма вежами на кутах, внутрішнім двором, геометрично правильні у плані (впродовж своєї історії, зазвичай, барокізовані та перетворені з фортець у розкішні палацові комплекси).

Маршрути до них можна розділити на легко доступні, середньо та важко доступні. До легких можна додати "Medvedgrad", чи "Susedgrad", чи навіть "Okic", "Samobor", "Oršic", "Turen" до котрих можна підкотитися автиком і пройтися парком чи лісом до вершини. Але є і важко доступні як "Lipovac", до которого треба довго підійматись стрімкими лісовими стежками.

А ще є поняття приватних замків як скажімо "Oršic" (Slavetić), життя в котрому не припиняється аж до тепер!!! (і він, між іншим, на njuškalu продається за якихось там мільйон та сто тисяч європейських грошей).

"Найсолодшим" в цій групі за своєю мальовничістю, зануренням в природу, близькістю розташування та віддаленістю від цивілізації є - "Zelengrad".

Колись тут всюди кипіло життя. Це були не лишень центри оборони від противників (переважно османів), а і центри культури та мистецтва. Залишки рідкісних білокам'яних пізньоготичних різьблених порталів як у "Susedgradі", чи залишки готичних нерв'юрів - ребер склепін та вікон самоборської каплиці, цьому доказ.

Багато поколінь різних шляхетних родин будували, накопичували, вдосконалювали архітектуру своїх домів, пристосовуючи до викликів часу, до умов цивілізації, котра стрімко розвивалась, аби бути зрештою забутими та покинутими (в значній мірі) залишеними поза нею (цивілізацією).»

Багато хто з присутніх вже знає ці місця, та забажав відвідати їх знову, а для деякого це було відкриттям та натхненням.

Наприкінці зустрічі Юрко Голодович закликав однодумців приєднатись до його мандрівок. «І хотілось би знову зустріти не лишень мальовничі руїни в горах, а мовби заснулий в часі замок сплячої красуні з "живим життям", застиглим скажімо у період XVI століття як раз в часі передосманського вторгнення. Відбудувати одне з покинутих укріплень матеріалами та технологіями того часу. Тесати камінь, різьбити дерево, гончарити - розписувати посуд, складати вітражі, чеканити срібло, вишивати, шити, ткати, кувати, пекти, варити, мурувати, молитися, доглядати землю, ліс, худобу, бджіл, малювати стінописи, писати - ілюструвати книги... презентувати ЖИВИЙ МУЗЕЙ.»

*Використано оригінальний текст автора
Марія Помазан*

U K R A I N E

PODRŽIMO UKRAJINU!

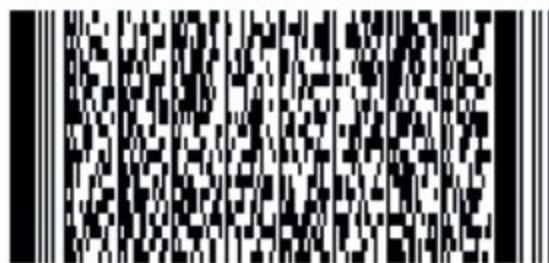
Hvala svima koji podržavaju Ukrajinu! I Vi možete doprinijeti svojim prilogom povratku mira u Ukrajinu i biti sigurni kako će stići i doći tamo gdje treba.

Ukrajinska zajednica Grada Zagreba

Žiro račun u Raiffeisen banci: 2484008-1135244382

IBAN: HR2324840081135244382

Sa naznakom: Za pomoć Ukrajini i povratku mira u Ukrajinu

UKRAJINSKA ZAJEDNICA
GRADA ZAGREBA

